

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

PROSPÄKKÄRI

2 2019

Lapin Kullankaivajain Liiton 70-vuotisjuhla 14.9.2019

Wilderness Hotel Inari, Inarin kirkonkylä

klo 14.00 Seppeleen lasku Pyrkyripalstalle

klo 15.00 Wilderness Hotel Inari
Juhlapuheet, muistamiset
Veikko Väänänen kirjoittaman Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n
70-vuotishistoriikin julkaisu
Kahvit + marjapiirakka

klo 20.00 Juhlaillallinen
Alkumaljat, mahdolliset puheet, ruokailu
Huutokauppa

Huom! Ohjelma tarkentuu. Tarkista tilaisuuden ohjelma liiton kotisivuilta:
www.kullankaivajat.fi

Juhlaillallinen 49,00 € / hlö, ei sis. ruokajuomia. Buffetkattaus, saa mahan täyteen.
Alkukeitto + salaatit ym., pääruokana vaihtoehtoisesti poronpaisti tai savustettu rautu.
Kakkukahvit. Varaa juhlaillallinen Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n toimistolta 31.8.2019
mennessä; sähköposti: info@kullankaivajat.fi, puh: 0400 836 500
Huom! Ilmoita erikoisruokavaliotoiveesi varauksen yhteydessä.

Wilderness Hotel Inarin majoitustarjous 13.–15.9.2019

Hotellihuone 99,- / 2hlö / per vrk. sis. aamupala.

Hotellihuone 89,- / 1hlö / per vrk. sis. aamupala.

Mökki 259,- / 2hlö / per vrk. sis. Aamupala. Lisähenkilöt 30,-/hlö, max. 6 hlö / mökki.

Mahdollisuus myös karavaanariyppiseen majoittumiseen.

Majoitusvaraukset suoraan Wilderness Hotel Inari: Wilderness Hotel Inari
Inarintie 2, 99870 Inari, Finland, +358 (0) 50 44 77 887. Hotellin ollessa suljettuna,
voit ottaa yhteyttä myyntitoimistoon: sales@nellim.fi, puh +358 50 430 7600,
Käy paikalla jo etukäteen: <https://nellim.fi/inari/fi/>

Lapin Kullankaivajain Liiton historiikki

ilmestyy elo–syyskuussa 2019

- toimitus: Veikko Väänänen
- runsaasti kuvitettu neliväriteos
- kovakantinen
- yli 200 sivua
- alustava hinta noin 30 euroa + toimituskulut

Ennakkotilaukset: info@kullankaivajat.fi
puh. 0400 836 500 (mielellään tekstiviestinä)

KANNEN KUVA:

Kvartsijuoni Raimo Kanamäen kaivospiirillä "Kairan kultaa" Lemmenjoen Miessijoella. Kvartsijuonen vahvuus 10–20 cm. Mahdollisesti kuvan kaltaiset kvartsijuonet muodostavat juoniverkoston, joka on aikanaan tuonut kullan rapautumaborisonttiin syvemmistä geologisista rakenteista. Tulkinta päätoimittaja Rantasen, ei dosentti Kojosen. Kuva: Kai J. Rantanen

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

ISSN 2490-1776 (painettu)

ISSN 2490-1784 (verkkojulkaisu)

42. vuosikerta
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:
Lapin Kullankaivajain Liitto ry
PL 86, 99871 Inari

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Prospäkkäri nro 3/2019 ilmestyy lokakuun alkupuolella. Aineistot toimitukselle 16.9. mennessä.

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Liisa Hertell, LH Viestintä
Paino: Kirjapaino Hermes Oy
Tampere

- 4–5 Pääkirjoitukset
- 6–7 Hakekaa niitä jatkolupia hyvissä ajoin
- 8–19 Havaintoja PGM-pitoisesta kerrosintruusiosta Lemmenjoella granuliitin alla.
- 20–21 Tankavaaran kullanhuhdonnan MM-kisat toivottaa kullankaivajat tervetulleeksi läheltä ja kaukaa!
- 22–29 Lapin kullankaivaja 150-vuotias, tunturipurojen kullasta taisteltiin vuonna 1869
- 30 Pohjois-Suomen Erämessut Oulussa 17.–19.5.2019
- 31 Toiminnanjohtaja kesäpäivystykset kaivukaudella 2019
- 32–34 Kullankaivajain Liitto ry, vuosikokous 2019
- 35 Kaikki kilpailijat on verollepantava;
Hammastunturin erämaa-alueen jokivarsien luonto ja virtavedet syynissä
- 36–37 Mikä on kerroin, Peter Vesterbacka?
- 38 Kultamaan ajaton unelma;
Tankavaaran Kultamuseon uudeksi johtajaksi Kaisa Nikkilä
- 39 Lemmenjoen veneaikataulu 2019

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:
Maija Vehviläinen
Väinämöisentie 11
96300 Rovaniemi
puh: 040 778 9456
mrvehvilainen@gmail.com

Varapuheenjohtaja:
Ensio Kaustinen
Pertuntie 110
69600 Kaustinen
puh: 040 595 0766
ensio.kaustinen@kase.fi

Sihteeri:
Kai J. Rantanen
Kittiläntie 1074, 99800 Ivalo
puh: 040 774 6773
mullin.mallin@gmail.com

Esko Orava
Mellantie 14, 97220 Sinettä
puh: 0400 323 433
esko.orava@suomi24.fi

Hannu Raja
Lapionevantie 54, 61250 Jalasto
puh: 050 365 6570
hannu.raja@netikka.fi

Ami Telilä
Kaarreoja, 99885 Lemmenjoki
puh: 050 3073 248
amitelila@gmail.com

Marko Touru
Tankavaarantie 11 A, 99695 Tankavaara
puh: 040 744 1710
info@tankavaara.fi

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77
Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAIT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry
PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Heil' Brexit, meil' präxit

Helsingin Sanomien kolumnisti **Annamari Sipilä** toteaa Brexitin olleen yhden miehen virhearvio, josta paisui kokonaisen kansakunnan piina ja nöyryytys. Samankaltainen virhearvio oli Lemmenjoen ammattikullankaivajien omaisuuden, tulevaisuuden ja työn ilon anastaminen populistisella kaivoslakiuudistuksella vuonna 2011. Prospäkkäreiden laiton ulosajo eli präxit.

Kolumnissaan Sipilä pohtii kuinka Britannian poliittiseen kaaokseen ajanut entinen pääministeri **Davis Cameron** nukkuu öisin.

Lapin kullankaivajien odottaessa brexitin perumisen kaltaista ihmettä, eli ammattikullankaivajien kaivospiirien ryöstön perumista, tulee monesti mietittyä samaa asiaa. Nukutko yösi hyvin kaivoslakimuutosta läpiajanut poliitikko, virkamies ja puolivirkamies? Kaivoslakiesitystä läpiajettaessa totuus lakkasi olemasta kurannti valuutta eduskunnan lehtereillä, ja brittien Brexitin ja meidän präxitin takaa löytyykin yllättävän paljon yhtäläisyyksiä. Samoja katteettomia lupauksia, joita on mahdotonta lunastaa, ja määrätietoista toisen totuuden esittämistä.

Annamari Sipilän charmikkaaksi luonnehtima pääministeri Cameron lupasi vaalivoittoaan vastaan briteille EU-kansanäänestyksen ja meillä puolestaan oli superministeri, jonka kaivoslakiuudistuksen aikaisia lupauksia emme tiedä. Selväähän on, ettei yksi ihminen ole pystynyt näitä prosesseja yksin läpi ajamaan kummallakaan sumujen saarella, Britanniasa eikä Arkadianmäellä, mutta silti tulee mietittyä sitä, kuinka suuri merkitys sopivassa poliittisessa ilmastossa voi olla yhden persoonan vauhtisokeudella jonkun yksittäisen asian läpimenemiselle.

Lapin Kansan armottoman teräväkynäinen emeritus aluetoimittaja **Veikko Väänänen** on koonnut tästä kullankaivajien ”byrokratiapainista” **Ilkka Ärrälän** kuvatoimituksella aikanaan noin parisataasivuisiksi paketeiksi täydentyvän historiikin, työnimeltään ”Lapin kullan koetus”. Historiikki kertoo ja taustoittaa Lapin Kullankaivajain Liiton 50-vuotisjuhlakirjan ”Morgamin pyrkyrit” jälkei-

sä tapahtumia. Takana oli parisen vuosikymmentä kestänyt ajanjakso, jona oli pyritty vaikeuttamaan kullan konekaivua ja jopa kieltämään se luonnon-suojelualueilla. ”Morgamin pyrkyreitten” päätösluvussa silloisen kauppa- ja teollisuusministeriön ylitarkastaja **Heikki Vartiainen** arvioi Lapin kultamaiden tulevaisuuden näyttävän edellisiin vuosiin ja vuosikymmeniin verraten valoisammalta.

Ihan niinhän se ei sitten mennytkään.

Teostaan varten Väänänen on käynyt läpi pakut, oikeuskäsittelyaineistoja sisältävät asiakirjamapit ja haastatellut myrskyn silmässä olleita keskeisiä Lapin kullankaivun edunvalvonnan henkilöitä, kuten Lapin Kullankaivajain Liiton entistä puheenjohtajaa **Kari Merenluotoa** ja liiton edunvalvontaa koordinoivutta **Antti Peroniusta**. Käsikirjoitusta oikolukiessa on moni itseltäkin ehkä hiukan unholaan painunut yksityis- ja epäkohta noussut taas mieleen.

Voi vain kuvitella, kuinka paljon kullankaivajien asia ja sen taustat ovat aktiivisina kaivospiirien lakkauttamispäätöksen tehneillä poliitikoilla ja varsinkin niillä, jotka päättävät asioista nyt, mutta eivät olleet silloisessa eduskunnassa asioihin ”perheytymässä”. Mitään ihmettä präxitinkään kanssa on enää turha odottaa.

Kompromissin hakemista Brexitin suhteen on kuvailtu kivireen vetämiseksi. Vähän samaa luokkaa on ”kovan” präxitin välttäminen kultamailla. Liiton hallitus ja edunvalvonta on kuitenkin joutunut asian valmisteluun osallistumaan, koska joku sen tulee tekemään joka tapauksessa.

MULLIS'

Pitkä talvi takana ja jälleen koittanut kauan odotettu kesä, kärpäsi-
neen, hyttysineen ja ennen
kaikkea innokkaine kullankaivajineen. Osa porukkaa on jo varmasti päässyt aloittamaan hommia tälle kesälle, osa vielä virittelee laitteitaan. Päivät ovat pidentyneet, joten työtunteja ei lasketa, vaan hommia tehdään säiden, voimien ja mahdollisuuksien mukaan täysillä.

Talven aikana taustalla on koko ajan tapahtunut milloin mitäkin valmistelua ja selvitystä, joten kaikki vireillä olevat ja tulevat muutokset ja selvitykset pitävät edunvalvontamme hereillä ja kiireellisenä. TEM on yhteistyössä YM:n kanssa asettanut selvityshenkilön selvittämään ja arvioimaan kaivoslain toimivuutta suhteessa laissa asetettuihin tavoitteisiin sekä kaivoslain ja kaivutoimintaan kohdistuvan muun keskeisen lainsäädännön välisen suhteen toimivuutta. Lemmenjoen koneellisen kullankaivun alasajon toimenpiteistä neuvoteltu ELY-keskuksen kanssa, kaivospiirien lakkauttamisen aiheuttamat toimenpiteet ovat myös olleet esillä useissa neuvotteluissa. Näistä ja muistakin aiheisiin liittyvistä asioista tullaan tiedottamaan kesän aikana.

Tämä kesä tuo tullessaan monessakin mielessä varsin tunteikkaat kaivutunnelmat. Julki-
suudessakin puhutaan Lemmenjoen viimeisestä kultakesästä. No tokihan sielläkin kaivutoiminta jatkuu tämän kesän jälkeen, mutta konekaivun osalta tuleva kesä näillä näkymin tulee va-

litettavasti olemaan viimeinen kokonainen kesä toiminnan harjoittamiseen. Näinkö tässä oikeasti piti käydä, että parhailta konekaivupaikoilla joudutaan toiminta lopettamaan kesken, eikä kaikkia alueita edes ehditä kokonaisuudessaan kaivaa.

Kullanhuuhdonnan MM-kisat tuovat jälleen Tankavaaraan innokkaita alan harrastajia ympäri maailmaa. Kisojen

eteen on tehty valtavasti työtä pitkin talvea ja järjestelyt niitten osalta alkavat olla hyvällä mallilla. Kisojenaikaista säätä emme kyllä valittavasti pysty valitsemaan, mutta tunnelman ja ilmapiirin kisoihin voimme tuki luoda ihan itse, oli säät sitten millaiset hyvänsä.

Perinteisestihän meillä Suomessa on osattu järjestää kisat todella mallikkaasti, joten tänäkin kesän kisaviikolle on luvassa monenlaisia tapahtumaa, toimintaa siis riittää koko kisa-
viikon ajaksi. Kaikkien kynnelle kykenevien kannattaa tulla osallistumaan tähän ainutlaatuiseen tapahtumaan, kannustamaan tietysti suomalaisia hyvään menestykseen kisoissa ja tsemppaamaan kaikkia osallistujia hyvin suori-
tuksiin.

Syyskuussa on vielä Lapin Kullankaivajain Liiton 70-vuotisjuhla, joten eiköhän tässä kesän aikana tavata joko jännittävässä tai juhla-
vissa merkeissä. Oikein antoisaa ja aurinkoista, mutta ei liian tukalan kuumaa kesää kaikille.

MAIJA VEHVILÄINEN

Hakekaa niitä **JATKOLUPIA** hyvissä ajoin....

Meillä on kaivoslaissa hyvä oikeus hakea ja saada kullanhuuhtontalupa le jatkolupa. Tämä jatko on sillä tavalla parempi kuin alkava lupa, että siihen voi saada kaikenlaiseen toimintaan toimeenpanomääräyksen muutoksenhaun varalle eli kansankielisesti aloituslupan valitusten varalta. Ensimmäisessä luvassa moisen oikeuden voi saada lapiotoiminnalle ja koneelliselle vain rajatusti silloin, kun alueella on aiemmin kaivettu koneella. Vähäpätöinen asia ei myöskään ole jatkoluvan kymmenen vuoden kesto.

Laki määrää, että jatkolupa pitää hakea ennen kuin alkuperäinen lupa päättyy. Tätä on ase-
tuksilla täsmennetty, niin että jatkohakemus pitää jättää peräti vähintään kaksi kuukautta ennen kuin lupa-aika päättyy.

Niin – nimenomaan hakekaa jatkolupaa. Prosessin nimi on hakeminen, te olette hakija ja paperi, jolla haette on hakemus. Sanat anomus, anoja ja anominen liittyvät ainoastaan siihen, kun presidentiltä pyydätte armoa.

Eli kaksi kuukautta ennen kuin kullanhuuhtontalupa päättyy – kuulostaa yksikertaiselta, mutta kun rupeatte miettimään, että milloin se lupa päättyy, useimmilla menee sormi suuhun tai nenään.

Se kullanhuuhtontaluvan päivämäärä ynnätynä sillä neljällä vuodella on oikea vastaus ainoastaan silloin, kun olette hakenut ja saaneet toimeenpanomääräyksen kullanhuuhtontaluvan yhteydessä. Silloin teillä alkaa oikeus ja aika kuulua päätöksen antopäivästä lukien ja laskeminen on helppoa, senkun laskette vuosia.

Jos teillä ei ole sitä toimeenpanomääräystä eli aloituslupaa, niin aika alkaa juosta vasta 30

päivän valitusoikeuden umpeuduttua, kun lupa saa lainvoiman – edellyttäen, että kukaan ääliö ei ole päätöksestä valittanut. Ja jos tämä 30 päivää päättyy viikonloppuun tai juhlapyhään, niin valitusaika jatkuu seuraavaan arkeen. Eli aika voi olla 31, 32 tai jopa vielä enemmän, jos ajankoh-
ta on sattunut sopivasti pitkien pyhien alkuun.

Jos asiassa on käyty hallinto-oikeudessa, niin kuin aika moni on käynyt, ajankohta alkaa juosta vasta 30, 31, 32 jne päivän kuluttua siitä, kun hallinto-oikeus on päättänyt, että valitus on aiheeton ja viranomaisen myönteistä päätöstä ei tarvitse ruveta muuntelemaan. Siis paitsi jos teillä on ollut se aloituslupa, niin silloin se aika on alkanut raksuttamaan heti luvan myöntämispäivästä.

Onhan meillä sellaisia, jotka ovat käyneet vielä KHO:ssakin. Sieltä myönteisen päätöksen saaneet voivat aloittaa toiminnan ja aikakin alkaa raksuttaa heti päätöksenannon jälkeen.

Jos teistä tuntuu, että miten yksikertaisen asian selvittäminen voi olla näin vaikeaa, niin voin vain jakaa tuskan. Vastausta kysymykseen minulla ei ole.

Viimeistä voimassaolopäivää voi selvittää tutkimalla netissä olevaa karttapalvelua – lainvoimaisuuspäivä on lupa-alueen registration date, mutta se antaa oikean alkamisajan vasta sitten, kun lopullinen lainvoimaisuus on syntynyt ja lupa-alueen värikoodi on muutettu. Liian aikaisin tehty asian tarkastaminen saattaa antaa väärän tuloksen. Asia selviää yksiselitteisesti vain kysymällä sitä Tukesista, mutta minulla on yksinkertaisempi neuvo: Tarkalla päivämäärällä ei ole mitään väliä, kun haette jatkoa riittävän ajoissa. Oikein sopivaa on hakea jatkoa 6–12 kuu-

Se on voima joka jyllää. Lietaallasuintien köydenvetoa Miessijoella; konehenkilöt vastaan lapiohenkilöt. Kuva: Sirkku Muhli

kautta ennen luvan vanhenemista.

Hakemuksen voi jättää periaatteessa vaikka kuinka aikaisin. Tietysti hakijan täytyy perustella, miksi hän on mielestään oikeutettu jatkoon ja siihen auttaa se, että olette nyt ainakin pari, kolme kesää siellä kaivaneet ja keränneet näin perusteluillenne vähän uskottavuutta.

Käsittelyn yhteydessä lupakäsittelijä tutkii, oletteko muistaneet ilmoittaa vuosittaisia kaivumääriä ja kultamääriä ja oletteko maksaneet maanomistajamaksut sääntillisesti. Samoin selvittään, oletteko muutenkin toimineet nuhteettomasti ja samoin ehkäpä vähän myös vilkuillaan maastotarkastuksissa tehtyjä raportteja – en tiedä tätä varmasti. Olisi oikein hyvä, jos perustelunne jatkoon tarpeesta olisivat synkronisia raporttoiminnan toiminnan kanssa. Vuosi-ilmoitusten laiminlyönti saattaa kaataa koko jatkohankkeen.

Jatkohakemus voidaan hakea samalla lomakkeella kuin alkava lupakin. Kirjoitatte siihen, että kyseessä on jatkolupa. Karttaa ette tarvitse, jos alue säilyy entisellään. Jos haluatte pienentää aluetta, niin se kyllä käy ja siihen kartta tietysti tarvitaan. Jos suurennatte aluetta vähääkään,

niin silloin kysymyksessä on uusi, alkava lupa.

Jatkopaperin käsittely on samanlainen kuin alkavalla luvalla: viranomaisen kyselee lausuntoja ja mielipiteitä, ja jos siellä ankaria asioita lausutaan, niin saatte tilaisuuden vastata niihin. Joskus harvoin käydään vielä toinenkin kirjallinen kierros.

Jos jollekin sitten käy niin onnettomasti, että unohtaa hakea jatkolupaa, niin totta kai voitte hakea samaan paikkaan uuden luvan ja jos ehditte tekemään sen, ennen kuin kukaan ehtii iskemään väliin, niin pahin murhehan siinä välteään. Mutta se on sitten taas sellainen kälyinen alkava lupa; lyhyellä neljän vuoden kestolla ja vaatimattomalla suojalla valituksia vastaan.

Siitä unohduksen aiheuttamasta harmista ja ylimääräisestä rahankulungista saatte syyttää vain itseänne, mikä ei tietenkään vähennä harmituksen määrää. Harmituksen vähentämiseen on sitten olemassa muita keinoja, joita en nyt kuitenkaan ala tässä avaamaan.

*Pääsiäisen 2019 alla
Alemmalla Mulkkujärvellä...*

ANTTI PERONIUS

Havaintoja PGM-pitoisesta kerrosintruusiosta Lemmenjoella granuliitin alla

Kirjoittaja sai syksyllä 2010 Kaarreojalta **Raijaliisa Karjalaiselta** ja **Ami Telilältä** ke-sällä vaskattua mustaa upaa, joka sisälsi mustien oksidim-neraalien lisäksi vielä hienorakeista kultaa ja platinaryhmän alkuaineiden (PGM Platinum Group Minerals) mineraaleja. Näitä mineraa-leja oli näytteessä runsaasti ja huomio kiinnit-

tyi niitä mikroskoopilla tutkiessa siihen, että varsin useat rakeista olivat säilyttäneet oman kidemuotonsa, mikä merkitsi hyvin lyhyttä kuljetusmatkaa tai rapautumista joen pohjas-sa.

Aikaisemmin oli GTK:n tutkimuksissa (Nurmi ja muut 1991) havaittu Vasarovien lou-naispuolella Naukussusolla vahvasta magneet-tisestä anomaliasta otetuista iskuporanäytteis-

Kuva 1. Gabrolohkareita Antti Kohtamäen kaivospiirillä, Kaarreoja, mittakaava 60 cm kivivasara.

tä korkeita Pd-, Pt-, Te- ja Au-pitoisuuksia. Iskuporauksesta saaduista kallionpintanäytteistä saatiin oliviini-pyrokseeniittinen koostumus. Heräsi kysymys, onko kallioperän koostumus samankaltainen Kaarreojalla, josta oli löytynyt runsaasti platinaryhmän alkuaineiden mineraaleja. Myös oli **Keijo Kepsulta** tullut aikaisemmin Vasarovien eteläpäästä noin 100 m Puskujärvestä pohjoiseen paljastumista kaksi näytettä gabroa, joissa oli pirotteena kuparikiisua ja magneettikiisua.

Päätettiin tehdä kesällä 2011 tutkimusmatka Kaarreojalle ja kartoittaa siellä ja sen ympäristön kallioperää probleeman selvittämiseksi. Tutkimusmatka tehtiin 7.–21.8.2011 Kaarreojalle, josta saatiin käyttöömmme erinomainen kämppä kirjoittajalle ja tutkimusassistentteille **Janne Tranbergille** ja **Mikko Pelkkalalle**. Kuljetuskin järjestyi mönkijällä peräkärryn kanssa Kultahaminasta **Jukka Kelan** avustuksella niin, että saatiin muonat ja varusteet ilman hengästy mistä perille. Saapuessamme illansuussa hienoisessa tiikusateessa Kaarreojalle huomio kiinnittyi heti **Antti Kohtamäen** kaivospiirillä oleviin suuriin mustiin lohkkareisiin, jotka Antti myöhemmin sanoi nostaneensa joen pohjasta isolla kaivurillaan. Arvelin niiden olevan gabroa mutta pojat sanoivat, että märkiä kiviä ne ovat. (Kuva 1).

Kallioperähavainnot Kaarreojalla

Levättyämme matkan rasituksista seuraavana aamuna paistoi aurinko ja märät kivet olivat kuivuneet. Ne olivat edelleen mustia ja osoittautuivat gabroiksi koostumukseltaan. Niistä otettiin näytteitä (10/KRK/11) myöhempää kemiallista analyysiä varten (Taulukko 1), jotka vahvistivat aikaisemman visuaalisen kivilajimäärittäytksen. Paikan päällä voitiin myös todeta, että gabrolohkkareet eivät olleet lainkaan muuttuneita tai rapautuneita. Myöhemmin kuitenkin todettiin Antti Kohtamäen tekemästä veto-ojasta, että gabro oli täysin rapautunut ja kontaktissa sen yläpuolella olevan granuliitin kanssa (Kuva 2, näytteet 11/KRK/11 ja 14/KRK/11).

Kuva 2. Rapakalliogabro rikkoutuneen granuliitin alla, mittakaavana tussikynä 15 cm, Kaarreoja, Antti Kohtamäen kaivospiiri. Gabron ja granuliitin kontaktista mitattiin sen kaade 20–25 astetta suuntaan 60°.

Kuva 3. Gabro-pyrokseeniittilohkare sivuun nostettuna, mittakaava kivivasara 60 cm, Raijaliisa Karjalaisen ja Ami Telilän kaivospiiri, Kaarreoja.

Kuva 4. Kerroksellinen gabro paljastuneena Kaarreojan eteläpuolella suon itäreunassa, lähellä Ulla Niinikosken kämppää. Mittakaava kivivasara 60 cm. Näyte 21/KRK/11. x=3444,654, y=76187.80.

Kontaktissa havaittiin lisäksi 2–3 cm paksu punertava kvartsijuoni. Lisäksi oli gabron yläpuolella oleva granuliitti voimakkaasti rikkoutunut. Kaarreojan itäpuolella noin 50 metrin päässä olevalla **Kauno Kelannin** ja **Ilmari Orajärven** Kaarrekurun lapiovaltauksella havaittiin samanlaista paikalleen rapautunutta gabroa, jota saattoi kivivasaralla kaapia kuin hiekkaa. Kuitenkin samalla valtauksella parinkymmenen metrin päässä oli paljastuma varsin ehjää ja muuttumatonta gabroa. Myös Raijaliisa Karjalaisen ja Ami Telilän kaivospiirillä oli runsaasti gabrolohkareita (Kuva 3), mutta kalliota tai rapakalliota ei ollut paljastettuna. Myöskään ei löytynyt Kaarreojan alajuoksulta gabropaljastumia.

Kartoitus Kaarreojasta etelään ja Vasarovien alueella

Kaareoja saa alkunsa suosta ojan eteläpuolella. Suon itäreunassa Kaarreojan yläpäässä on **Ulla Niinikosken** valtaus, josta etelään päin

mentäessä suon reunaa pitkin havaittiin useita topografikarttaan merkitsemättömiä pieniä gabropaljastumia ja -lohkareita (Kuva 4). Ne eivät olleet rapautuneita kuten em. Antti Koh-tamäen kaivospiirissä ja Kaarrekurun lapiovaltauksessa.

Suon länsipuolella kohoaa Vasarovat noin 400 m merenpinnan yläpuolelle. Se on kokonaisuudessaan granuliittia, jossa voi paljain silmin havaita granaatteja sekä paikoitellen amfiboliittisia raitoja (Kuva 5).

Vasarovien länsipuolelta löydettiin karttaan merkitsemätön paljastuma (Kuva 6), josta otetut näytteet osoittautuivat koostumukseltaan gabrokseksi ja pyrokseeniitiksi (Taulukko 1). Myös toinen isohko paljastumaryhmä löydettiin suolta Vasarovien länsipuolelta, jonka pohjoisosa on gabroa ja eteläosa granuliittia (Kuva 7). Vasarovien lounaispäässä on gabrokivirakka ja voidaan olettaa sen edustavan alla olevaa gabrokoostumuksellista kallioperää (Kuva 8).

Edellä kuvattujen kallioperähavaintojen

Kuva 5. Granuliittia kuvattuna Vasarovien huipulta. Kuvassa näkyy liuskeisuuden kaade noin 30 astetta itään. Mittakaava kivivasara 60 cm. Näyte 28/KRK/11, x=34437.28,y=76205.00.

Kuva 6. Kerroksellinen gabro-pyrokseeniitti Vasarovien län-
sireunassa, kaade itään noin 30°, mittakaavana kivivasara
60 cm. Näytteet 45 ja 46/KRK/11. $x=34426.99$,
 $y=76170.14$.

Kuva 7. Kalliopaljastumia koostuen gabrosta pohjoispäässä
ja granuliitista eteläpäässä Vasarovien länsipuolella suon
laidassa. Näyte 36/KRK/11. $x=34425.92$, $y=76158.29$
korkeus 350,7 m. Mittakaava karttalaukku.

Kuva 8. Gabroki virakka Vasarovien lounaispäässä. Näyte
37/KRK/11. $x=34425.28$, $y=76153.23$, korkeus 352,4 m.

perusteella ja Naukussuon tutkimusten (Nurmi ja muut 1991) sekä Keijo Kepsun näytteiden perusteella voidaan todeta, että Vasarovien granuliitin alla on kerrosintruusio, joka koostuu gabrosta ja pyrokseeniitista. Kerrosintruusiolla on sama kaade kuin granuliitilla eli 20–30 astetta itään tai suuntaan 60°. On todettu muualta maailmasta, että vastaavat kerrosintruusioiden usein sisältävät platinaryhmän alkuaineiden mineraaleja jopa siinä määrin, että ne muodostavat taloudellisia esiintymiä.

Kartoitus Miessijoen alajuoksulla

Jo aikaisempina kesinä Lemmenjoella oli huomioni kiintynyt Miessin alajuoksulla Hepojalla **Kanamäelle** johtavan tien varressa oleviin kiviin, jotka olivat mielestäni gabroa. Kun Mika Telilä oli aloittanut siellä suurimittaiset kaivuutyöt, oli kallioperää tutkittavissa laajalla alueella vanhan Hepo-ojan valtauksen piirissä. Miessijoen pohjoisrannalla oli siellä kulkiessa nähtävissä runsaasti kerroksellisia gabropaljastumia, joissa osassa on välikerroksina anortosiittia. Myös joesta nostetuissa lohkeissa on runsaasti gabrokiviä, joissa näkyy kerroksellisuutta (Kuvat 9–11). Gabrossa on paikoitellen kvartsijuonia, jotka ovat kultapitoisia (Kuva 12, Taulukko 1).

Kun laskeudutaan Vasarovalta Ala-Miessille, sen kaakkoispäässä tullaan Kanamäen kivospiiriin, jossa on myös gabro paljastuneena granuliitin alla (Kuva 13). Se on pintarakenteeltaan erilaista kuin Kaarreojalla ja kerroksellisuutta on vaikea havaita. Pinnan erilaisuutta on voinut rikkoa sen kaapiminen puhtaaksi kaurilla irtomaakerroksen poistamiseksi.

Kaarreojan raskasmineraalit

Kaarreojan raskasmineraalifraktiosta voitiin tunnistaa elektroninimkroskooppiin liittyväällä EDS-analysaattorilla platina ja palladium sekä osmium-, iridium- ja ruteniumrakeita. Useissa mineraalirakeissa on säilynyt niiden oma kidemuoto, josta voidaan päätellä, että ne eivät ole kulkeneet kauas isäntäkivestään. Lisäksi on raskasmineraaleissa natiivia kultaa,

Kuva 9. Kerroksellinen gabro, jossa yläosassa on vaaleata anortosiittia. Hepo-oja. Mittakaava kivivasara 60 cm. Näyte 47/KRK/11. $x=34439.59$, $y=76209.35$, korkeus 315,4 m.

Kuva 10. Joenrantapaljastuma kerroksellisesta gabrosta Mika Telilän kaivospiirissä Ala-Miessillä. Mittakaava kompassi 15 cm. Näyte 49/KRK/711. $x=34441.82$, $y=76207.23$, korkeus 335,5 m.

Kuva 11. Gabropaljastuma kivirappuset Miessijoen itärannalla Mika Telilän kaivospiirissä. Mittakaava kivivasara 60 cm. Näyte 48/KRK/11. $x=34439.59$, $y=76209.35$, korkeus 315,4 m.

Kuva 12. Rikkoutunut kvartsijuoni (valkea) gabrossa Mika Telilän kaivospiirissä Ala-Miessillä. Mittakaavana luuppi 5 cm. Näyte 51/KRK/11. $x=34443.36$, $y=76205.96$, korkeus 331,3 m.

Kuva 13. Tummanharmaata gabroa Kanamäen kaivospiirissä. Mittakaava päiväkirja 16,5 cm pitkä. Näyte 30/KRK/11. $x=34433.61$, $y=76208.94$.

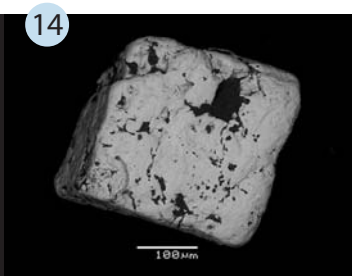
kulta-tinayhdistettä, natiivia vismuttia, platina-palladiummetallia, natiivia platinaa, platinaselenidiä, isoferroplatinaa, meritieittiryhmän mineraaleja, sperryliittiä, braggiittia, vysotskiittia, thorianiitti-uraniniittiä, niobitantiittiä, kassiteriittiä, zirkonia, titaniittiä, rutiilia, ilmeniittiä, magnetiittiä, scheeliittiä.

Monissa PGE-mineraaleissa on säilynyt sille kuuluva kidemuoto, mikä ihmetytti alun perin niitä tutkittaessa. Yleisin platinamineraali on näytteissä sperryliitti $PtAs_2$, joka kovuutensa takia hyvin kestää eroosiota. Sen lisäksi kuitenkin oli näytteissä omamuotoisina rakeina pehmeitä PGE-mineraaleja, kuten mertieittiiryhmän mineraalit isomertieitti ja mertieitti II, isoferroplatina, vismutti, braggiitti-vysotskiitti-cooperiitti, stibiopalladiniitti, vismutti-hohde (Kuvat 14–29).

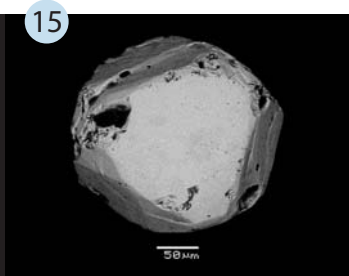
Yhteenveto

Havaintojen perusteella granuliitin alla on kerosintruusio, jonka ultramafiset osat sijaitsevat Lemmenjoella Naukussuon alla, mahdollisesti myös Vasarovien alla (Kojonen 2011). Vanhan kallioperäkartan (Meriläinen 1965, Kuva 29) mukaan on Kaarreoja ja Ala-Miessillä kivilaji amfiboliittiä tai vihreäkiveä ja Vasarovat ovat granodioriittia, jossa on amfiboliittisulkeumia.

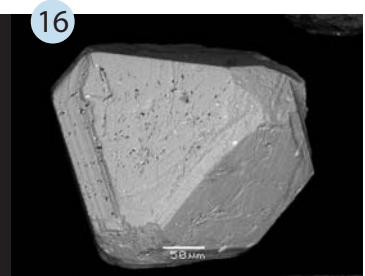
GTK:n tekemässä digitaalisessa kallioperäkartassa on vielä suurempi virhe Kaarreoja, Vasarovien ja Ala-Miessin kallioperässä (Manninen 2018), ja koko niiden alue on merkitty vaaleanvihreällä värillä sarvivälkegneissiksi. Granuliitiksi/ granaatti-kordieriitti-gneissiksi on merkitty Miessijoen mutkasta Merenluodon kohdalta Puskuojan keskivaiheille ja Kultahaminaan menevän linjan itäpuolelle jäävä alue.

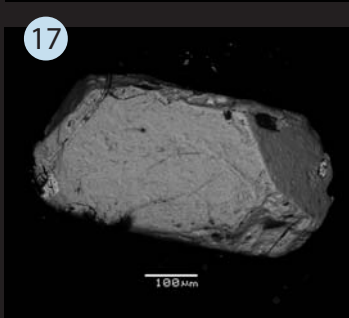
Kuva 14. Kuutiollinen isoferroplatinaa, kovuus MH 5 (Mohs Hardnes) vastaa apatiittiä.

Kuva 15. Oktaedrinen kuutiollinen sperryliitti $PtAs_2$, rae MH 6–7.

Kuva 16. Kuutiollinen isomertieittirae $Pd_{11}SbAs_3$, jonka pinnalla on kulta MH 5,5 vastaa puukon terää.

Kuva 17. Omamuotoinen mertieittirae II $Pd_8(Sb,As)_3$, jossa kulta pinnalla, MH 6.

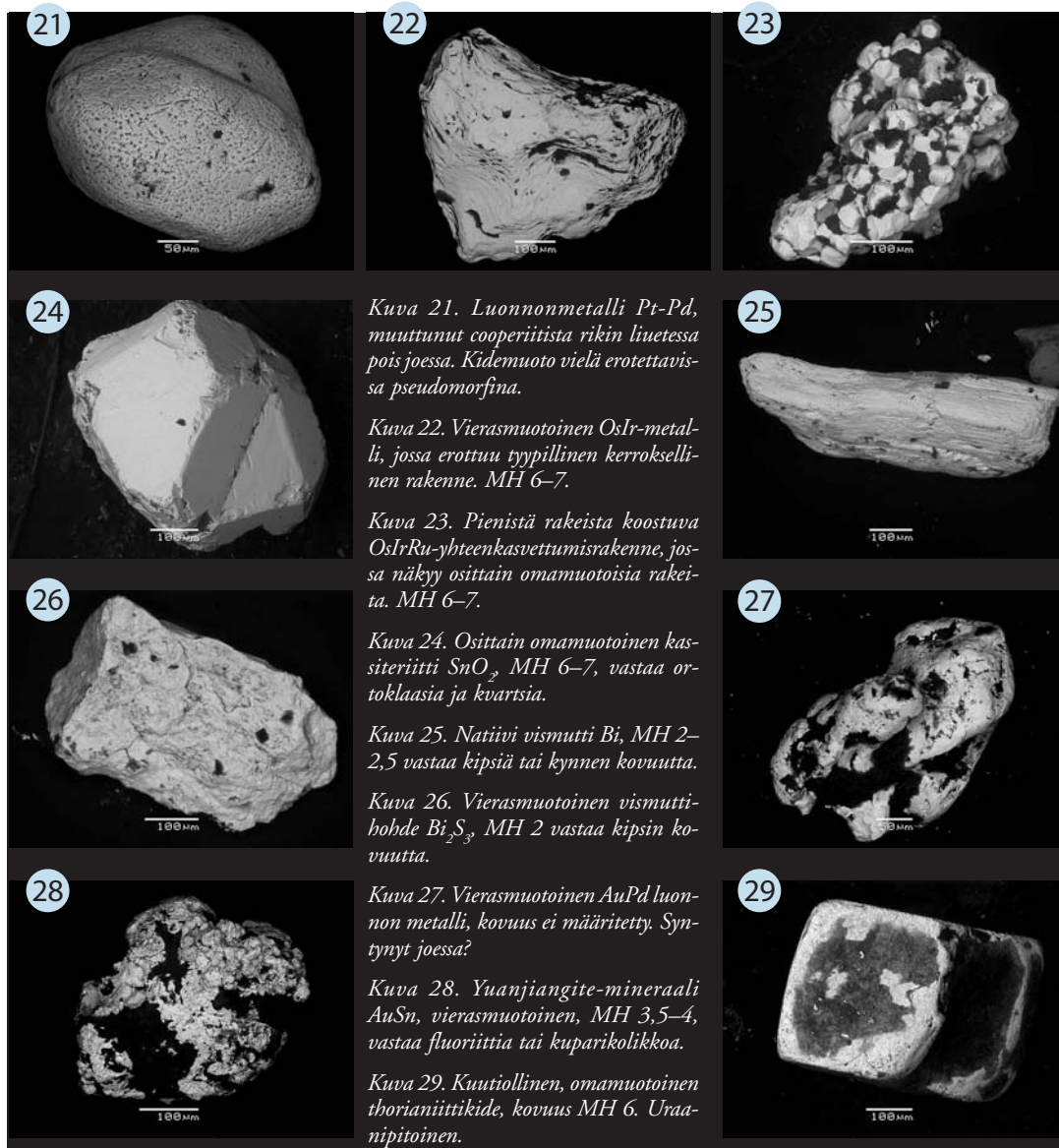
Kuva 18. Vierasmuotoinen cooperiittirae $(Pt,Pd,Ni)S$, MH 4–5 fluoriitti-apatitinkovuus.

Kuva 19. Osittain omamuotoinen vysotskiittirae PdS , MH 1,5 talkin ja kipsin kovuus.

Kuva 20. Sauvamainen stibiopalladiniitti Pd_3Sb_2 , MH 4–5 fluoriitin ja apatiitin kovuus.

Kuva 21. Luonnonmetalli Pt-Pd, muuttunut cooperiitista rikin liulessa pois joessa. Kidemuoto vielä erotettavissa pseudomorfinä.

Kuva 22. Vierasmuotoinen OsIr-metalli, jossa erottuu tyypillinen kerroksellinen rakenne. MH 6-7.

Kuva 23. Pienistä rakeista koostuva OsIrRu-yhteenkasvettumisk rakenne, jossa näkyy osittain omamuotoisia rakeita. MH 6-7.

Kuva 24. Osittain omamuotoinen kasiteriitti SnO_2 , MH 6-7, vastaa ortoklaasia ja kvartssia.

Kuva 25. Natiivi vismutti Bi, MH 2-2,5 vastaa kipsiä tai kynnen kovuutta.

Kuva 26. Vierasmuotoinen vismutti-hohde Bi_2S_3 , MH 2 vastaa kipsin kovuutta.

Kuva 27. Vierasmuotoinen AuPd luonnon metalli, kovuus ei määritetty. Syntyneet joessa?

Kuva 28. Yuanjiangite-mineraali AuSn, vierasmuotoinen, MH 3,5-4, vastaa fluoriittia tai kuparikolikkoa.

Kuva 29. Kuutiollinen, omamuotoinen thoraniittikide, kovuus MH 6. Uraanipitoinen.

Vasarovien länsipuolelle on merkitty Naukus-suon puolivälistä tummanvihreällä kivilajiksi amfiboliitti, jonka sisällä on granodioriittia. Digi-kallioperäkarta vaikuttaa tehdyt kauko-kartoituksella matalalentogeofysiikan perusteella.

Karttoja verratessa ne eivät pidä yhtä maastossa tehtyjen kartoitushavaintojen kanssa, eikä myöskään otetuista näytteistä tehdyt kemialliset analyysit tue Meriläisen (1965) tekemän kartan kivilajimääryksiä eikä myöskään Man-

nisen (2018) digiKP-kartan kivilajimääryksiä, eikä kivilajien välisiä rajoja ole tehty maastohavaintojen ja kemiallisten tai mineralogisten määritysten perusteella.

Kesällä 2011 tehty kallioperäkartoitus on antanut toisen lopputuloksen ja kuvan alueen kallioperästä. Siinä on todettu granuliitin alla gabro-pyrokseeniittikerrosintrusio, joka on PGE-pitoinen. Kerrosintrusio ulottuu todennäköisesti laajalle granuliitin alla, mutta on paljastuneena jokien pohjissa, jossa eroosio ja vir-

taava vesi ovat kuluttaneet päältä pois granuliitin. Myös Ylä-Miesillä on esim. Kuivakurussa todettu gabroa ja Pehkosenkurussa. Erityisesti **Pekka Turkan** kaivospiiristä on löytynyt runsaasti PGE-mineraaleja kullan ohella. Joenuomat ovat aeromagneettisten karttojen perusteella kallioperän siirroslinjoilla, joissa kallioperä on rikkoutunutta (Kuva 30).

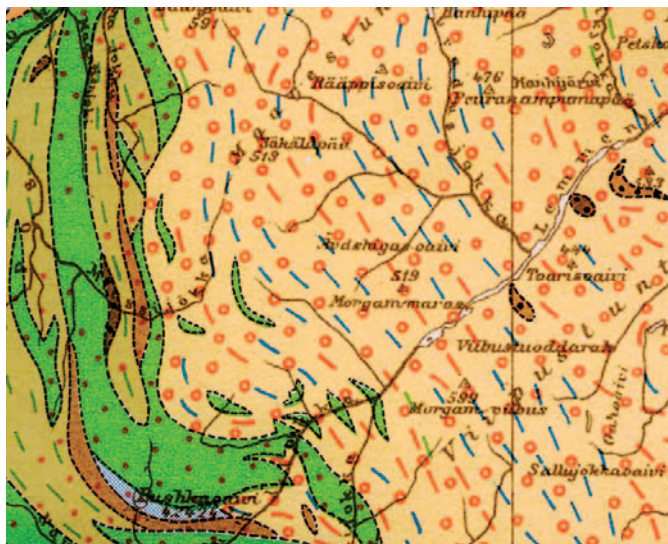
Metallinen kulta on peräisin kvartsijuonista, joita on sekä granuliitissa että kerrosintrusiossa. Kvartsijuonia tavataan Jäkälä-äytsiltä Pihlajakuruun ja edelleen Morgamojan latvalta Puskuojalle ja Kaarrejoalle saakka. Todisteina kullan liittymisestä kvartsijuoniin ovat lukuisat kvartsi-kulta-sekaraakeet ja Kaarrejoalta tavatut valkeat kvartsijuonet, jotka sisälsivät runsaasti kultaa sekä Antti Kohtamäen että Raija-liisa Karjalaisen ja Ami Telilän kaivospiireillä. Vastaavia kvartsijuonia on Morgamojan latvalla ja Jäkälä-äytsin Pihlajakurussa.

Kirjoittajan yhteystiedot:

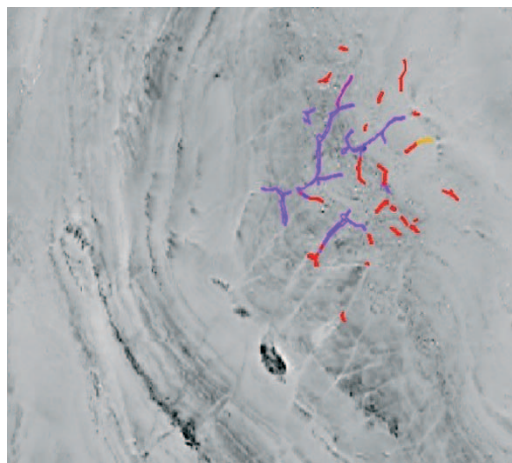
Kari Kojonen, Koskelotie 5, 23360 Kustavi
karipost2@gmail.com. mineralogicalresearch.com

Viitteet:

- Kojonen K.K. 2011: PGM placers and their provenance in Lemmenjoki area, Inari, Northern Finland. P. 199, in: 35th Annual Meeting of the Mineral Deposits Studies Group AMG MSB&I, University of Cardiff, Wales, UK, 2012, Abstracts. Transactions of the Institutions of Mining and Metallurgy, Section B: Applied Earth Science, Vol. 120.
- Le Maitre, R.W. et al. 2002, <https://www.worldcat.org/title/igneous-rocks-a-classification-and-glossary-of-terms-recommendations-of-the-international-union-of-geological-sciences-subcommission-on-the-systematics-of-igneous-rocks/oclc/57204217>
- Manninen, T. 2018: DigiKP Bedrock of Finland <https://gtkdata.gtk.fi/kalliopera/index.html>
- Meriläinen, K. 1965: Kivilajikartta Inari–Utsjoki. Suomen Geologinen Yleiskartta 1:400 000. Geologinen tutkimuslaitos.

Kuva 30. Osasuurennos Kauko Meriläisen kallioperäkartasta 1:400 000 Lemmenjoen alueelta. Kivilajivärit: vihreä = amfiboliittia ja vihreäkiiveä; vaaleanruskea, jossa palloja ja viivoja = granuliittia, keskiruskea, jossa viivoja ja palloja = kvartsi- ja granodioriittia; tummanruskea ja mustia palloja = gabroa ja hypersteeniä; punertavan ruskea = gabroa; vaaleansininen = amfiboliittia juovina ja välikerroksina muissa kivissä.

Kuva 31. Osasuurennos GTK:n aeromagneettisesta matalalentokartasta Lemmenjoen alueelta, jossa ovat merkittynä valtaukset ja kaivospiirit. Mustat alueet ovat magneettisia anomalia-alueita. Vaaleat lineaariset viirut kartassa ovat kallioperän siirros- eli murtosvyöhykkeitä, jotka ovat nykyään jokilaaksoja. Useat kultavaltauksista ja kaivospiireistä sijoittuvat niihin.

Nurmi, P.A., Huhta, P. ja Hakala, P. 1991: Rapakallio- ja moreeninäytteenoton jalometallitulokset Inarin Naukussuon alueella vuonna 1991. Geologian tutkimuskeskus, arkistoraportti. 14 s, 22 liitettä, GTK Hakku-palvelu.

Kivilajien kemialliset analyysit

 Lähes kaikista kerätyistä näytteistä Kaarreojalta, Vasarovalta ja sen reunoilta sekä Miessijoen alajuoksulta teetettiin kokovivianalyysit ja jalometallianalyysit Labtium Oy:ssä. Tässä julkaisussa Liiton kotisivuilla on julkaistu osa analyyseistä (Talukko 1) koskien lähinnä tummia (mafisia) ja erittäin tummia (ultramafisia) kiviä ja mahdollisesti kultapitoisia kvartsijuonia. Linkki analyysituloksiin: <http://www.kullankaivajat.fi/prospakkari/>.

Mafis-ultramafisia kiviä voidaan luokitella niiden MgO-pitoisuuden tai SiO₂-pitoisuuden mukaan. Jos kiven MgO-pitoisuus on 6–12 painoprosenttia, on se gabro. Gabrossa voi olla vähäisiä määriä plagioklaasia, ja se on usein kalsiumrikasta anortosiittia. Jos kiven MgO-pitoisuus on yli 12 painoprosenttia, on se ultramafinen pyrokseeniitti, ja jos MgO-pitoisuus on yli 24 painoprosenttia, on kysymyksessä peridotiitti. Kaikkein MgO-rikkaimmat kivet ovat duniitteja, joissa on MgO-pitoisuus yli 30 painoprosenttia ja ne koostuvat lähinnä oliviinista.

Taulukossa 1 on lähellä em. gabron MgO-pitoisuuden alarajaa 6 painoprosenttia ja sen yli olevia kiviä kutsuttu gabroiksi, ja lähellä 12 painoprosenttia koostumukseltaan olevia pyrokseniagroiksi. Jos MgO-pitoisuus menee yli 12 painoprosentin, on sitä kutsuttu pyrokseeniitiksi, jossa yleensä ei ole yhtään plagioklaasia.

Jos MgO-pitoisuus on alle 6 painoprosenttia, on vaaleita mineraaleja, kvartsia ja plagioklaasia enemmän ja kivi on harmaata ja siinä voi paljain silmin erottaa vaaleita mineraaleja. Kyseessä ovat dioriitit, kvartsidioriitit, granodioriitit ja graniitit. Viimeksi mainitut kaksi ovat usein väriltään punaisia kuten Vasarovilla esiintyvät granuliitit.

Kivilajit voidaan myös luokitella niiden sisältämän SiO₂-pitoisuuden mukaan (Le Maitre, R.W. ja muut 2002).

Kemiallinen luokittelu menee osaksi päällekkäin mineraaliperustaisen luokittelun kanssa. Bowenin reaktiosarjan mukaan magman happamuudella on yhteys sen kiteytymisjärjestykseen.

Happamat kivet sisältävät yli 66 painoprosenttia piidioksidia (SiO₂), ja niiden mineralogia sisältää tyypillisesti kvartsia, kalimaasälpää ja biotiittia. Graniitti, granodioriitti ja näiden kaltaiset kivilajit ovat happamia kiviä.

Intermediäariset kivet sisältävät 52–66 painoprosenttia SiO₂:ta ja ovat koostumukseltaan happaman ja emäksisen sekoitus. Näihin kuuluvat andesiitti ja dioriitti. Plagioklaasi on lähempänä albiittista kuin anortiittista koostumusta. Emäksiset kivet sisältävät 45–52 painoprosenttia SiO₂:ta. Vapaata kvartsia ei juuri ole, ja mineralogialla hallitsee pyrokseeni ja Ca-plagioklaasi. Gabrot ja diabaasit ovat emäksisiä kivilajeja. Ultraemäksiset kivet sisältävät alle 45 painoprosenttia SiO₂:ta. Vallitsevina mineraaleina ovat mustat taikka tummanvihreät magnesium- ja rautarikkaat mineraalit kuten pyrokseeni ja oliviini. Pyrokseeniitit, peridotiitit ja duniitit ovat ultraemäksisiä syväkivilajeja, kun taas komatiitit ja pikriitit ovat ultraemäksisiä vulkanogeenisiä pintakiviä.

Lemmenjoelta ei ole havaittu vulkanogeenisiä pintakivilajeja. Kivinäytteistä analysoitiin myös nk. malmialkuaineet, joita ovat rikki, arseeni, nikkeli, koboltti, sinkki ja lyijy sekä jalometallit Au, Pd, Pt, Os, Ir, Ru, Rh. Malmialkuaineiden pitoisuudet on annettu painoprosentteina, Au- ja PGE-alkuaineet µg/t-pitoisuuksina, joka on tuhannesosa tavallisesti annetusta pitoisuudesta g/t. Esimerkiksi Kittilän kultakaivoksessa on Au-pitoisuus keskimäärin 5 g/t malmissa. Tunnetuissa Etelä-Afrikan Bushveldin platinakaivoksissa on myös PGE-pitoisuus keskimäärin 5 g/t (Wikipedia 2019). Lemmenjoen näytteissä ei ole havaittu malmiluokan Au- tai PGE-pitoisuuksia, mutta mal-

mietsinnällisesti mielenkiintoisia µg/t-pitoisuuksia.

Analysoiduissa näytteissä on myös hyvin alhaisia pitoisuuksia perusmetalleja ja rikkiä. Jos tarkastellaan siellä esiintyvien PGE-mineraalien kemiallista koostumusta, on yleisin mineraali sperryliitti, joka on platina-arsenidi. Seuraavaksi yleisimmät ovat cooperiitti-braggiitti-vysotskiitti -sarjan mineraalit, jotka ovat Pt-Pd-sulfideja. Kolmantena suurena ryhmänä ovat mertieittisarjan mineraalit, jotka ovat Pt-Pd-antimoni-arsenideja ja selenidejä. Myös

tellurium-, tina- ja vismuttipitoisia mineraaleja esiintyy. Lisäksi on raskasmineraalien joukossa tantaali-niobimineraaleja, wolframimineraaleja, thorium-uraani-mineraaleja ja REE-pitoisia mineraaleja (REE Rear Earth Elements; harvinaiset maa-alkuaineet).

Jos raskasmineraalifraktioita olisi analysoitu kemiallisesti, olisi varmaan saatu kohonneita pitoisuuksia kaikissa em. alkuaineissa. Valomikroskoopilla ja elektronimikroskoopilla voi havaita myös hyvin alhaisia pitoisuuksia harvinaisina mineraaleina.

Merkkipäivät

Elämä on ihmisen parasta aikaa.

Matti Nykänen

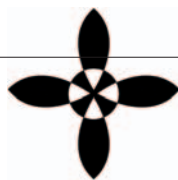
*Lapin Kullankaivajain Liitto ry
onnittelee ihmisen parasta aikaa
viettäviä jäseniään!*

80 v.

11.6. Kyösti Toropainen, Ivalo
29.8. Oiva Sikanen, Suonenjoki

70 v.

7.7. Rauno Hakoluoto, Kortejoki

*Käteeni ojennettiin lapio ja kuokka
Kaivoin kaivoin vuodet
Omaa hautaa
Selälläni tunnustelin haudan pohjaa
Kunnes ymmärsin
Mitä varten vaskooli on*

*Isälle Jarmo Lappalainen ja Kummeille Kari
ja Sirkka Merenluoto ja jokaiselle kullankaivajalle.*

SAANA LAPPALAINEN

VENEKULJETUKSET LEMMENJOELLA

Tavarakuljetukset kulta-alueelle

Veikko Jomppanen

0400 137 090

Taulukko 1. Kemiallisia analyysituloksia kesällä 2011 otetuista kiviinöyrytteistä Kaarreojaalla, Vasarovien länsireunalla ja Miesojen alajuoksulla Kanamäen ja Mika Teljän kaivos-pireillä. Analysoija Labtium Oy.

18

KOKOKIVIANALYSEJÄ

näyte- tunnus	Na2O %	MgO %	Al2O3 %	SiO2 %	P2O5 %	K2O %	CaO %	TiO2 %	MnO %	Fe2O3 %	S %	Ni %	Cu %	Zn %	LOI %	Summa %	Kivilaji	näyte- tyyppi	Paikka
10	1,26	10,90	14,20	45,4	0,046	0,41	10,40	0,438	0,203	12,90	<0,006	0,013	0,0033	0,0082	0,45	96,63	PyroksenitGB	Lohkare	Kohtamäki
11c	0,16	0,16	0,74	97,7	<0,014	0,05	0,17	0,021	<0,008	0,69	<0,006	0,003	<0,002	<0,002	0,06	99,75	Kvartsijuoni	rapakallio	Kohtamäki
13	1,79	7,05	16,50	51,2	0,075	0,51	10,45	0,354	0,154	9,49	0,007	0,012	<0,002	0,0049	1,42	99,02	Gabro	Lohkare	Kohtamäki
14	2,08	9,19	14,80	46,1	0,074	0,60	9,76	0,454	0,161	12,10	<0,006	0,016	<0,002	0,0098	1,24	96,59	Gabro	rapakallio	Kohtamäki
15	1,36	9,34	15,90	46,6	0,117	0,27	10,18	0,580	0,193	13,20	<0,006	0,013	0,0024	0,0086	0,57	98,33	GranaattitGB	Lohkare	Ami Teljä
15	1,38	9,39	16,00	46,9	0,117	0,27	10,33	0,590	0,194	13,30	<0,006	0,014	0,0027	0,0089	0,58	99,07	GranaattitGB	Lohkare	Ami Teljä
30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,71	-	Gabro	kallio	Kanamäki
33	2,68	7,87	15,70	47,1	0,081	0,68	9,39	0,540	0,174	12,40	<0,006	0,009	0,003	0,0083	1,00	97,63	Gabro	rapakallio	Kohtamäki
34	0,80	11,50	7,94	47,9	0,238	0,29	14,50	0,328	0,296	12,40	<0,006	0,012	<0,002	0,0107	0,46	96,67	PyroksenitGB	lohkare	Kohtamäki
34	0,81	11,50	7,99	48,0	0,240	0,29	14,59	0,331	0,296	12,50	<0,006	0,013	<0,002	0,0111	0,48	97,05	PyroksenitGB	lohkare	Kohtamäki
36	1,33	6,56	17,30	47,1	0,088	0,22	11,56	0,630	0,219	13,70	0,007	0,004	0,0045	0,0111	0,23	98,97	Gabro	kallio	Vasarovat W
37	2,04	4,68	16,10	51,9	0,143	0,48	9,19	0,640	0,185	12,30	0,021	0,004	0,0059	0,009	1,02	98,72	Gabro	rakka	Vasarovat S
38	1,73	5,99	16,50	49,7	0,085	0,35	10,56	0,610	0,166	12,10	<0,006	0,003	0,0034	0,0074	0,57	98,37	Gabro	kallio	Kaarekuru
Rp38	1,17	3,07	13,00	61,4	0,086	0,50	3,63	0,590	0,168	11,40	0,007	0,003	0,0093	0,0201	4,57	99,62	Gabro	rapakallio	Kaarekuru
39	1,25	7,74	16,00	48,5	0,050	0,25	10,80	0,442	0,186	11,50	0,077	0,008	0,0063	0,0103	1,01	97,83	Gabro	kallio	Kaarekuru
40	3,53	0,22	13,40	78,5	<0,014	0,87	2,19	0,055	0,009	0,94	<0,006	<0,002	<0,002	0,0021	1,27	100,99	Pegmatiitti	kallio	Kaarekuru
41	4,65	1,13	14,80	66,3	0,116	2,69	2,53	0,413	0,118	6,99	<0,006	0,003	<0,002	0,0069	0,83	100,58	Apliitti	kallio	Kaarekuru
44	1,08	10,60	14,60	50,7	0,042	0,47	11,08	0,194	0,144	8,28	<0,006	0,01	0,006	0,0051	0,67	97,88	PyroksenitGB	rakka	Vasarovat W
45	1,16	6,13	17,00	44,9	0,353	0,46	11,70	0,760	0,182	13,30	0,112	0,005	0,0249	0,0096	1,65	97,74	Gabro	kallio	Vasarovat W
46	0,75	15,60	7,91	50,0	0,039	0,31	10,28	0,307	0,178	10,30	0,008	0,04	0,0071	0,0089	1,15	96,89	Pyroksenitti	kallio	Vasarovat W
47	2,36	6,83	13,80	48,3	0,069	0,70	9,98	0,790	0,243	13,90	0,011	0,005	0,0032	0,0109	0,54	97,55	Gabro	kallio	Hepo-oja
48	2,83	2,16	14,60	65,4	0,098	0,85	6,00	0,344	0,122	7,35	0,008	<0,002	0,0021	0,0053	1,05	100,82	Anortsiitti	kallio	Hepo-oja
49	1,69	8,11	13,40	52,8	0,044	0,26	7,21	0,540	0,221	13,50	0,054	0,003	0,0043	0,0152	0,32	98,16	Gabro	kallio	Hepo-oja
50	4,04	0,69	14,50	73,0	0,033	0,83	3,94	0,032	0,091	2,59	<0,006	0,002	<0,002	0,0025	1,14	100,89	Kvartsijuoni	kallio	Hepo-oja
52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,04	-	Kvartsijuoni	kallio	Hepo-oja

HIVENAINEANALYYSIT

näyte- tunnus	Sc %	V %	Cr %	Sr %	Y %	Zr %	Ba %	Au µg/kg 714M	Ir µg/kg 714M	Os µg/kg 714M	Pd µg/kg 714M	Pt µg/kg 714M	Rh µg/kg 714M	Ru µg/kg 714M	LOI* %	Kivilaji	näyte tyyppi	Paikka
175X	175X	175X	175X	175X	175X	175X	175X	175X	175X	175X	175X	175X	175X	175X	813G			
10	0,004	0,0225	0,036	0,0095	0,0009	0,0012	0,01	3,2	<0,1	<1	2,35	316	<1	<2	0,45	PyrokseniGB	Lohkare	Kohtamäki
11 c	<0,002	<0,003	0,005	0,001	<0,0007	0,0035	0	1,92	<0,1	<1	<1	623	<1	<2	0,06	Kvartsijuoni	rapakallio	Kohtamäki
13	0,0028	0,0168	0,026	0,0201	<0,0007	<0,001	0,02	1,01	<0,1	<1	7,66	176	<1	<2	1,42	Gabro	Lohkare	Kohtamäki
14	0,0028	0,0218	0,047	0,0127	0,0011	0,002	0,01	11,9	<0,1	<1	2,13	4,4	<1	<2	1,24	Gabro	rapakallio	Kohtamäki
15	0,0037	0,0241	0,029	0,0093	0,0008	0,0013	0,01	1,37	<0,1	<1	1,46	2	<1	<2	0,57	GranaattiGB	Lohkare	Ami Telillä
15	0,0032	0,0251	0,027	0,0105	0,0015	0,0016	0,01	6,32	<0,1	<1	1,35	1,63	<1	<2	0,58	GranaattiGB	Lohkare	Ami Telillä
30	-	-	-	-	-	-	-	4,14	<0,1	<1	16,1	8,47	<1	<2	0,71	Gabro	kallio	Kanamäki
33	0,0039	0,0248	0,03	0,0164	<0,0007	0,0018	0,01	0,78	<0,1	<1	2,36	2,74	<1	<2	1,00	Gabro	rapakallio	Kohtamäki
34	0,0056	0,0259	0,039	0,0046	0,0013	0,0022	0,01	0,89	<0,1	<1	1,67	1,95	<1	<2	0,46	PyrokseniGB	lohkare	Kohtamäki
34	0,0055	0,0253	0,041	0,0047	0,0015	0,0021	0,01	0,78	<0,1	<1	2,42	2,09	<1	<2	0,48	PyrokseniGB	lohkare	Kohtamäki
36	0,0045	0,0297	0,014	0,0237	0,0013	0,0013	0,01	2,89	<0,1	<1	5,75	22,5	<1	<2	0,23	Gabro	kallio	Vasarovat W
37	0,0045	0,0256	0,003	0,0283	0,0007	0,004	0,02	7,62	<0,1	<1	9,52	66,7	<1	<2	1,02	Gabro	rakka	Vasarovat S
38	0,0044	0,0285	0,011	0,0151	0,0009	0,0016	0,01	1,94	<0,1	<1	2,12	2,2	<1	<2	0,57	Gabro	kallio	Kaarekuru
Rp38	0,0032	0,0201	0,007	0,0091	0,0023	0,0037	0,03	0,61	<0,1	<1	<1	1	<1	<2	4,57	Gabro	rapakallio	Kaarekuru
39	0,0041	0,0236	0,022	0,0113	<0,0007	<0,001	0,03	0,56	<0,1	<1	3,04	1,8	<1	<2	1,01	Gabro	kallio	Kaarekuru
40	<0,002	<0,003	0,002	0,0244	<0,0007	0,043	0,03	<0,5	<0,1	<1	<1	0,11	<1	<2	1,27	Pegmatiitti	kallio	Kaarekuru
41	<0,002	0,0033	0,002	0,0164	0,0042	0,0133	0,08	1,68	<0,1	<1	<1	0,2	<1	<2	0,83	Apliitti	kallio	Kaarekuru
44	0,004	0,0132	0,017	0,0218	<0,0007	0,002	0,01	3,93	<0,1	<1	47,9	16,4	<1	<2	0,67	Gabro	rakka	Vasarovat W
45	0,0035	0,031	0,006	0,0348	<0,0007	<0,001	0,02	4,15	0,15	<1	13,1	8,81	<1	<2	1,65	PyrokseniGB	kallio	Vasarovat W
46	0,0038	0,0164	0,141	0,0082	<0,0007	0,0023	0	3,68	0,38	<1	63,9	20,4	1,28	<2	1,15	Pyrokseniitti	kallio	Vasarovat W
47	0,0043	0,0285	0,004	0,0126	0,0017	0,0029	0,03	0,75	<0,1	<1	1	0,97	<1	<2	0,54	Gabro	kallio	Hepo-oja
48	0,0027	0,0113	<0,002	0,0269	0,0011	0,005	0,04	<0,5	<0,1	<1	<1	0,15	<1	<2	1,05	Anortosiitti	kallio	Hepo-oja
49	0,0046	0,0233	0,002	0,0054	0,0021	0,0021	<0,003	<0,5	<0,1	<1	<1	0,11	<1	<2	0,32	Gabro	kallio	Hepo-oja
50	<0,002	<0,003	0,003	0,022	0,0023	0,0066	0,02	<0,5	<0,1	<1	<1	0,42	<1	<2	1,14	Kvartsijuoni	kallio	Hepo-oja
52	-	-	-	-	-	-	-	2,12	<0,1	<1	4,85	3,33	<1	<2	1,04	Kvartsijuoni	kallio	Hepo-oja

LOI* = hehkutushäviö

Tankavaaran kullanhuuhdonnan MM-kisat toivottaa kullankaivajat tervetulleeksi läheltä ja kaukaa!

Tankavaaran Kultakylässä vietetään kullanhuuhdonnan Kultajuhlia ja kisataan maailmanmestaruuksista 5.–10.8.2019. Kullanhuuhdonnan MM-kilpailut alkoivat Suomen Lapin Tankavaaran taianomaisista maisemista vuonna 1977. Tänä kesänä Lapin kultaryntäyksestä tulee kuluneeksi 150 vuotta, jonka kunniaksi MM-kisat palaavat juurilleen tuoden paikalle kullanhuuhtoja 26 maasta. Ennen MM-kisoja Tankavaarassa kilpaillaan kullanhuuhdonnan Suomen mestaruudesta 2.–3.8.

SM- ja MM-kisat järjestetään Lapin Kullankaivajain Liiton ja Tankavaaran Kultakylän yhteistyönä. Lapin Kullankaivajain Liiton 4000 jäsenen yhteisö ja onnistunut MM-kisatapahtuma antaa voimakkaan viestin siitä, että kullankaivu on edelleen nykypäivää. Lapin kullan vastuullisuus ja ekologisuus on tärkeä erottumistekijä.

Kansainvälistä tunnelmaa, markkinatanssit ja Kultaillallinen

MM-kisojen yhteydessä voi kokea kansainvälistä tunnelmaa ja ystävyyttä yli maiden rajojen! Kisajuhlallisuudet aloitetaan näyttävällä kisakulkueella, jossa maiden joukkueet esittä-

tyvät kisojen avajaisseremoniassa maanantaina 5.8. Avajaispäivänä juhlatellassa vietetään lisäksi kirjailija Anne Rothin *Tärunhohtoinen Tankavaara* -kirjan julkistamistilaisuutta, jonka jälkeen yleisöä tanssittaa ja viihdyttää Toni Jaatinen -orkesteri.

Juhlateltoa tarjoaa jokaisena iltana monipuolista musiikkia ja lava on myös vapaa yleisölle ennen illan orkestereita. Maanantaista perjantaihin Auraria markkina-aukio kutsuu vieraat tutustumaan paikallisiin kädentaitotuotteisiin ja työnäytöksiin. Keskiyöaikana 7.8. aukio täyttyy myös elävästä musiikista ja markkinatansseista! Kultraillallisella vieraat nauttivat hyvästä seurasta ja illan antimista kansainvälisessä tunnelmassa, ja pääsevät seuraamaan Kultahtuutokaupan jännittäviä vaiheita semifinaalipäivän päätteeksi perjantaina 9.8.

Myös tunnetut tv-kasvot ottavat mittaa toisistaan

Näyttelijä **Ville Haapasalo** pääsee testaamaan kullanhuuhdontaitojaan Lapinkulta-sarjassa keskiviikkona 7.8. Lapin kauppias **Sampo Kaulanen** ja **Juhana Helmenkalastaja** mittoilöivät vaskauksesta kultahaasteessa ja myös aloittelijoille on kisoissa oma sarjansa samana päivänä. Odotettavissa on siis uudenlaista jännitystä, kun kullankaivajien konkarit ja uudet

keltanokat astelevat kisa-alueelle. Kullanhuuhdonta tekee myös toisenlaisen aluevaltauksen, kun SM- ja MM-kisojen voittajia voi veikata Veikkauksen vedonlyönnissä.

Tankavaaran Kultakylän isäntä Marko Touru toivottaa kullankaivajat lämpimästi tervetulleeksi Kullanhuuhdonnan MM-kisoihin 5.–10.8.2019! Kuva: Heikki Sulander

Ilmoittautuminen ja ohjelma

Kisapäivien aikataulu ja ohjelma löytyvät tapahtuman sivustolta www.tankavaaragold.fi. Myös kisoihin ilmoittautuminen tapahtuu sivuston kautta ja ruokalipukkeet on kätevä samalla tilata ennakoon. Yleisölle tapahtuma on maksuton, majoitukset löytyvät lähialueelta ja karavaanareille on myös paikkansa aivan kisa-alueen tuntumasta.

Tapahtumateltan ravintola kisa-alueella tarjoilee aterioita joka päivä kisojen ajan klo 7–22. Telttabaari on avoinna iltaohjelmien mukaisesti yömyöhään saakka. Tapahtumateltan ravintola tarjoilee aamupalaa, lounasta ja a la carte -listalta. Myös Kultamuseon näyttelyt ovat kisojen ajan avoinna tavallista myöhempään joka päivä klo 10–20.

Kotimaiselle ja kauempaakin tulevalle kilpailijalle Tankavaara on helposti saavutettavissa E75-tien varressa, myös bussipysäkki on ihan vieressä. Lähin lentokenttä on Ivalossa. Santa's Hotel Tunturi ja Lapland Hotels Riekonlinna kutsuvat vieraat yöpymään Saariselällä MM-kisan majoitustarjousta hyödyntäen. Myös Lapland Hotels Luostotunturi tarjoaa kisaturisteille kisapakettitarjouksia matkalla Tankavaaraan.

Tervetuloa kokemaan kullanhuuhdonnan kansainvälinen juhlatapahtuma, joka toivottaa vieraat tervetulleeksi ympäri maailman!

LAPIN KULLANKAIVAJA 150-VUOTIAS

Tunturipurojen kullasta taisteltiin vuonna 1869

Vuori-insinööri Conrad Librin johtama kullanetsintäretkikunta löysi Ivalojoen kullan syyskuussa 1868. Raportti retken tuloksista valmistui senaatin käsittelyyn loppuvuodesta, mutta sitä ennen sen sisältö oli venäläisten liikemiesten luottavissa. He lähettivät retkikuntia tutkimaan löytöpaikkoja kesällä 1869. Taustakuva Ivalojoen Kultalan suvannosta, Lapin kultahistorian keskuksesta.

**KERTOMUS
KULLANETSINNÄSTÄ
KEMIN LAPINMAASSA
KESÄLLÄ 1868**

Helsinki, 30. päivä joulukuuta 1868

J.C. Löhr

Suomen Rahapajan apulaisjohtaja

Vuosi-indeksi

Ruotsinkielisestä alkuperäisestä käännöstyö Helena Waltari
ja toimittanut Seppo J. Partanen

Omituinen olio ilmestyi tiettömän Lapin erämaihin kesällä 1869. Hän oli kullankaivaja, vieraslaji koko maassa. Kolme merimiestä kaivoi lyhyessä ajassa kilokaupalla kultaa Ivalojoen kivisiltä rannoilta. Samaan aikaan venäläisiä etsintäryhmiä tutki Teno- ja Ivalojoella senaatin retkikunnan edellisen kesän koemonttuja. He saivat maan ensimmäiset kultavaltaukset.

Alkoi ankara taistelu kaivuoikeuksista. Vastakkain olivat ikivanha hallitsijoiden yksinoikeus ja lännen "jokamiehen oikeus" kultaan. Venäjän painostuksesta huolimatta Suuriruhtinaanmaa otti pienen askeleen kohti läntisen maailman oikeuskäytäntöä. Kultaa pääsi kaivamaan jokainen hyvämaineinen mies koko keisarikunnassa Mooseksen uskoiset pois lukien. Alkoi 150 vuotta jatkunut kultaryntäys Lapin jokivarsille.

Kenelle kulta kuuluu

Kullalla on suhmuroitu Lapissa jo ennen viimeistä kaivoslain muutostakin. Erityisen vilkasta suhmurointi oli vuonna 1869, jolloin tieto Tenojoen ja Ivalojoen kulturalöydöistä levisi laajalti maassa ja maailmalla. Kiistelyyn osallistuivat Venäjän keisari Aleksanteri II, Suomen kenraalikuvernööri **Adlerberg**, joka oli keisarin ja Venäjän hallituksen edustaja Helsingissä, ministerivaltiosihteeri **Armfelt** ja hänen johtamansa ”Suomen asiain komitea” Pietarissa, kaivosten ja kivilouhimoiden omistajat Venäjällä, Suomen senaatti, Oulun läänin maaherra **Alfthan**, kulanetsintäretkikunnan johtaja **Lihr** ja monet muut.

Rahapajan apulaisjohtaja Conrad Lihr joutui myrskyn silmään johtamansa kulanetsintäretken 1868 tulosten tähden. Lapin ensimmäistä kulturalöytöä juhlittiin viime vuonna 2018 ja Lihr nostettiin sen sankariksi. Nyt on

Nulkkamukka, Lapin kullankaivun syntypaikka ja Kultamuseon pystyttämän Lihrin patsaan teksti syksyllä 2018. Kuvat: Kai Rantanen LKL:n juhlairetkellä löytöpaikalle.

aika rikastuttaa henkilökuvaa kultahistorian henkeen paremmin sopivaksi. Lihr jätti jälkeensä myös veijarin ja huijarin piirteitä, kuten lähes jokainen kultahistorian merkkihenkilö. Hän lupautui venäläisten kultayhtiöiden konsultiksi ja kertoi heille etsintäretkestä ennen tulosten julkaisemista.

Venäläisille ei myönnetty yhtään ”tehdaspiiriä”, ja Lihriltä jäi saamatta luvattu ruhtinaallinen 6000 markan palkkio, joka olisi vastannut työmiehen lähes 40 vuoden palkkaa jokaisesta hyvästä kultapaikasta sekä 5 prosenttia kunkin paikan ”osingosta”. Ehtona oli, että kultaa löytyisi yhden puudan verran. Puuta on tuolloin käytössä ollut vanha venäläinen painomitta, joka vastaa 16,38 kiloa. Suuret olivat odotukset Venäjänmaalla. Lihr esitti toivomuksenaan kreivi Armfeltille, että sopimus pidettäisiin salaisena.

Suomen autonomia näyttää olleen tuolloin vahva ja venäläistämisen sortovuodet kaukana edessä, 30 vuoden päässä. Sankariksi kiistassa Lapin kullasta nousi Oulun läänin kuvernööri Georg von Alfthan, joka ajoi kaivuoikeuden antamista suomalaisille yksityishenkilöille. Sen lisäksi hän hylkäsi kaksi kertaa venäläisten lii-

kemiesten valtaushakemukset muotovirheiden ja puuttuvien valtakirjojen takia.

Historian ehkä vakavin nälänhätä oli pahimmillaan vuonna 1868, jolloin kuolleiden määrä viisinkertaistui aiempiin kolmeen kato-vuoteen verrattuna. Suomen noin 1,7 miljoo-nasta asukkaasta yli 80 prosenttia sai elantonsa maataloudesta, teollinen murroskausi oli juuri alkamassa. Kaikki tämä yhdessä Kalifornian, Australian ja Siperian kulturalöytöjen kanssa loi-vat vuonna 1869 valtavat odotukset Lapin kul-taa kohtaan.

Senaatti nimitti komitean laatimaan lakia ja määräyksiä Lapin kullankaivusta syksyllä 1868. Samalla keskeytettiin uusien valtausha-kemusten käsittely siihen saakka, kunnes uu-det lait saadaan voimaan. Komitea päätyi eh-dottamaan keisarille, että kullanetsintäoikeus annetaan yksityisille ja valtio perii 3–12 pro-sentin veron löydön määrän mukaan. Asiaa käsiteltiin Pietarissa Suomen asian komiteassa ja siihen tehtiin paljon muutosesityksiä. Laki-ehdotus lähetettiin keisarille hyväksyttäväksi 23.12.1869.

Seitsemältä Pietarissa asuvalta kansainväli-seltä liikemieheltä tuli ehdotus, että he perus-taisivat valtavalla 500 000 ho-pearuplan peruspääomalla suu-ren yhtiön, johon otettaisiin mukaan myös suomalaisia ”ka-pitalisteja”. Edellytyksenä oli, että yhtiö saisi kolmeksi vuodeksi yksinoikeuden Lapin kultaan. Ehdotus tyrmättiin, vaikka ken-raalikuvernööri sitä kannatti ja Lihr teki kaikkensa sen toteutu-miseksi.

Senaatin luvalla kullanetsintään

Suomen senaatti oli 4.11.1868 lieventänyt päätöstä, jolla kiellet-tiin kaikki yksityinen kullanet-sintä Lapissa. Kulta sai etsiä se-naatin finanssitoimikunnan kir-jallisella luvalla. Lievennystä ajoi-

vat venäläiset saadakseen kultakaivoksia ja ki-vilouhimoita omistaville yhtiöille oikeuden et-sintään. Venäläisten lisäksi luvan saivat **Ervast** ja **Lepistö** sekä **Edward Björkman**, kaikki merimiehiä. Heille Lapin kullasta lieene ker-tonut Kaliforniasta aikanaan kultaoppinsa ha-kenut loviisalainen perämies **Fredrik Grön-holm** Oulussa syksyllä 1868, senaatin kullanet-sintäretkeltä palatessaan.

Kaikkiaan 25 venäläistä lunasti kullanet-sintäluvan ja he tutkivat esiintymiä kesällä 1869. Ervastian ja Lepistön möyriessä kultaval-tauksellaan Ivalojoen rantatörmässä elokuun puolivälissä viiletti Pietarista lähtöisin oleva 14 hengen venäläisryhmä Ivalojoen koskia alas. He tuskin havaitsivat merimiehiä, sillä retken ta-voite, Lihrin neuvomat kultapaikat Sotajoen suu ja Nulkkamukka, olivat vihdoinkin lähel-lä. Tämä joukko sai kuuden päivän tuloksena 220 grammaa kulta Nulkkamukasta. Kulta oli yli 6 grammaa kuutiometrissä soraa. Sota-joen suussa kulta poimittiin 2,5 grammaa kuutiometristä. Tulos oli enemmän kuin mitä pidettiin kannattavana Siperian kaivoksilla ja se nosti intoa Lapin kultaan Pietarissa ja Mos-kovassa.

Lupaava kullanetsintäretki päättyi nolosti, sillä kultavaltaus kauppias **Nenkykoffille** jäi saa-matta, vaikka nimi ja päivämäärä iskettiin tol-palla maahan Nulkkamukassa. Oulun kuver-nööri Alfthan hylkäsi hakemuksen puuttuvien valtakirjojen takia.

Kovaa näyttää olleen poliittinen taistelu Lapin kullan kaivuoikeudesta. Suomalaisten ta-voitteena oli saada etsintäoikeus suomalaisille, venäläiset koettivat saada yksinoikeuden Lapin kultaan suuryhtiöille.

Tenolle maan ensimmäiset kultavaltaukset

Pietarilainen kauppias ja grafiittilouhoksen omistaja **Michael Sidoroff** sai Suomen ensim-mäiset neljä kultavaltausta Tenon vesistöön 28. heinäkuuta 1869. Hän unohti tehdä valtauksista virallisen, kirkossa luettavan kuulutuksen ja antoi näin hyvän syyn hylätä valtaukset. Yri-

tin sijoittaa valtaukset nykykartoille valtauskiston tietojen perusteella. Tehtävä osoittautui mahdottomaksi, sillä paikannimistö on hyvin erilainen kuin 1860-luvun lopulla. Joidenkin tiedonmurusten avulla pääsin kuitenkin askeleen eteenpäin.

Sitten otin avukseni Lihrin selonteon senaatille etsintäretkestä 1868. Sieltä valtausten sijainti likimain löytyi. Retkikunta nousi Ounasjoen ja Käkälöjoen latvahaarojen kautta Norjan puolelle ja Tenon vesistöön. Ensimmäinen valtaus on Kietsimäjoen latvoilla Kietsimävaaran länsipuolella (Lihrin raportti sivu 4). Toinen valtaus oli Angelin eli Vuopionsuun lähetyvillä Inarijoella (Lihrin raportti sivut 4, 5 ja 6). Kolmas oli Karigasniemen lähetyvillä, jossa Lihr löysi kultaa useasta paikasta (Lihrin raportti sivut 6 ja 7). Neljäs oli kaukana edellisistä Tenon alajuoksulla Vetsikkojoen suun ja Vetsikon kylän tienoilla (Lihrin raportti sivu 11). Tutkimusryhmä viipyi Utsjoen kirkonkylän Äimijoen suussa kolme viikkoa ja tänä aikana käytiin ottamassa kultanäytteitä myös alemmaa Tenon varresta.

Valtausten ääripäiden etäisyys toisistaan on lähes 200 kilometriä koskista jokiväylää. Lihrin retkikunta teki siellä 1868 onnistuneita

koehuuhdontoja, mutta oli pakko kiirehtiä eteenpäin kiireisen aikataulun, ruokatarvikkeiden puutteen ja monen muun syyn takia. Lihr luovutti tiedot venäläisille ennen raportin kirjoittamista senaatille ja sen julkistamista. Tuntuu epätodennäköiseltä, että venäläiset olisivat tutkineet kaikki kohteet alkukesästä 1869 ja valtaushakemuksetkin on tehty ainakin osaksi Lihrin antamien tietojen perusteella.

Juutalaiset ja rikolliset pois kultakentiltä

Kaikki valtaushakemukset pantiin odottamaan lakiuudistusta syksyllä 1869, ja se lähetettiin keisarin hyväksyttäväksi 23.12.1869. Aleksanteri II hyväksyi senaatin ehdottaman lain, joka astui voimaan huhtikuun 8. päivänä 1870. Se antoi jokaiselle hyvämaineiselle Venäjän keisarikunnan ja Suomen Suurruhtinaanmaan miehelle oikeuden etsiä ja kaivaa kultaa Suomen Lapissa Mooseksenuskoiiset siitä pois lukien. Kahdeksan vuotta myöhemmin ”miehet” muutettiin lakiuudistuksessa sanaksi ”alamaiset”, ”Mooseksenuskoiiset” pidettiin edelleen pois kultakentiltä. Suomi otti lakia hyväksyessään pienen horjuvan askeleen kohti läntistä maailmaa, mutta kokonaisuudessaan asetus ”kullan-

Ote Kauko Puustisen laatimasta ”Kaivoslain mukaiset huuhdontakullan valtaukset Suomessa vuosina 1869–1974” -luettelosta, josta poimittu kahdeksan ensimmäistä valtausmerkintää.

Numero	Organisaatio	Kunta	Nimi	Alku
1869/189	Sidoroff, Michael Konstantinoff kuvernementtisihteeri, nimineuvos ja kauppias Pietarista	Inari	Skehskenjoki (Kietsimäjoki)	1869
1869/190	Sidoroff, Michael Konstantinoff kuvernementtisihteeri, nimineuvos ja kauppias Pietarista	Inari	Tenojoki 1 (Inarijoki)	1869
1869/191	Sidoroff, Michael Konstantinoff kuvernementtisihteeri, nimineuvos ja kauppias Pietarista	Utsjoki	Tenojoki 2 (Inarijoki)	1869
1869/192	Sidoroff, Michael Konstantinoff kuvernementtisihteeri, nimineuvos ja kauppias Pietarista	Utsjoki	Vetsjoki (Tenojoki)	1869
1870g/01	Govenius, Karl Adolf kauppias Raahesta	Inari	Ivalojoen Kultala	1870
1870g/01a	Govenius, Karl Adolf kauppias Raahesta	Inari	Kallioporttikoski Huuhtomo 1	1870
1870g/02	Tallgren, Johan talollinen Helsingistä	Inari	Ivalojoen Sotajoensuu	1870
1870g/02a	Tallgren, Johan talollinen Helsingistä	Inari	Huuhtomo 2 Sotajoensuu	1870

Ivalojoen ensimmäinen tehdaspiiri Kultalan rantaan käynnistyi juhannuksen tienoilla 1870, kuva valtauskirjasta numero 1 kauppias Goveniukselle.

Edellisenä kesänä 1869 merimiehet Ervast ja Lepistö löysivät samoilta paikoilta kaksi kiloa kultaa, mutta menettivät löytöpaikkansa muille. Voitettuaan oikeudenkäynnin merimiehet saivat vajaan kesän kaivaa paikalla, jonka jälkeen lakimuutoksella valtio otti maan haltuunsa.

Sijainti

Kietsimäjoki, joenuomaa Kietsimäoivon huipulta länteen, ensimmäiset kultavaltaukset 28.7.1869

Tenojoki joenuomaa Katshenjoen suulta 2.5 km etelään, kultavaltaukset 28.7.1869

Tenojoki joenuomaa Kerkonsaarelta 4 km alavirtaan, josta 10 km Karasjoen suulle, kultavaltaukset 28.7.1869

Tenojoki,Vetsjoki pienen saaren joenuomaa joen suulla , kultavaltaukset 28.7.1869

Ivalojoeki Kultala, Kallioportinkoski, Interimmutsedel

Ivalojoeki Kultala, Kallioportinkoski , Halfva utmälet No 1 Kallio-Porttikoski

Ivalojoeki Sotajoensuu

Ivalojoeki Sotajoensuu ja Sotajoki , Hela utmälet No 2

etsinnästä Kemin Lapinmaassa” oli melkoinen sekasikiö itäistä ja läntistä oikeuskäytäntöä.

Venäjällä yksityinen kullankaivu sallittiin tiukasti rajoitettuna vasta vuonna 1917 ja sen hyväksymistä vastustivat samat tahot kuin 150 vuotta sitten; kaivosyhtiöt, liikemiehet ja lainvalvojat. Ehdot ovat kovat: ei kaivinkoneita eikä räjähteitä, korkeintaan viiden metrin kaivussyvyys, kultaa tutkimusten perusteella vähintään kymmenen kiloa viidessä vuodessa, kaivalue korkeintaan 15 hehtaaria ja kulta myytävä valtiolle. Nämä tiedot ovat LKL:n aiemman puheenjohtajan, **Hannu Virannon** blogiteksteistä ”Ruitunmutkasta”.

Tieto maailman kultaryntäysten tapahtumista, rikoksista ja kapinoista Kalifornian, Australian, Siperian ja muun maailman kulta-kentiltä vaikuttivat suuresti lakien ja määräysten ankaruuteen. Asetuksen 52 pykälässä määriteltiin hyvin tarkoin, mitä kullankaivaja saa tehdä ja mitä pitää jättää tekemättä. Monesta pienestäkin rikkeestä määrättiin suuret sakko-rangaistukset ”maksettavaksi ilmiantajalle yksinään”. Kullankaivajat pantiin näin valvomaan

ja ilmiantamaan toisiaan. Valvontaa ja järjestystä ylläpiti 38-päinen valtion virkamieskunta, jossa toistakymmentä oli poliiseja. Heillä oli käytössään kiväärejä, pistooleja, sapeleita, käsi- ja jalkarautoja, kaulakahleita ja tietenkin suuret valtuudet kurin ylläpitämiseksi.

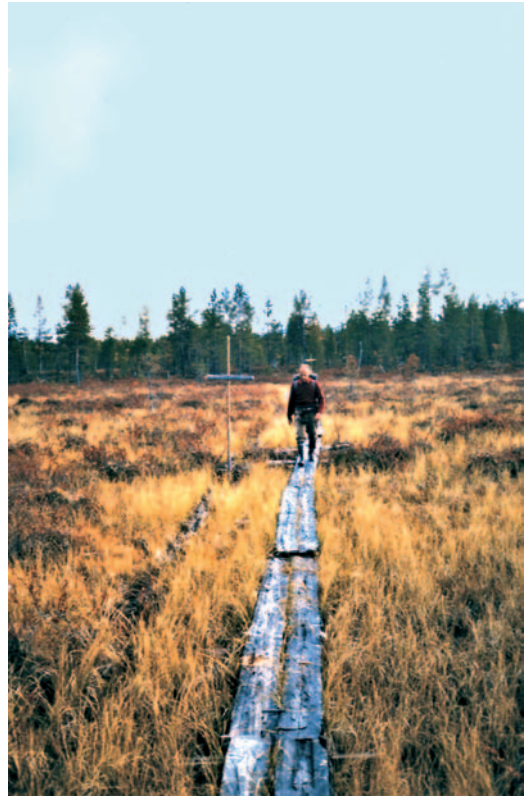
Virkamiesten varusteita säilytettiin aluksi talvisin Ivalojoen Kultalassa muun valtion omaisuuden kanssa ja yksi mies jätettiin paikalle kaamoksen pimeyteen vahdiksi. **Eevent Laine** kertoo kirjassaan *Suomen vuoritoimen historia*, että yksi vahdeista tuli hulluksi, toinen puolihulluksi ja kolmas palellutti jalkansa. Sen jälkeen valtion omaisuus siirrettiin talveksi nimismiehen hoteisiin Inarin Kyrön kylään.

Kulta toi Inarin maailmankartalle

Ennen näkemätön määrä väkeä ryntäsi Lapin erämaihin huhtikuun alussa 1870 lain astuttua voimaan. Inarin pitäjän väkimäärä kaksinkertaistui hetkessä. Etsintäluvan lunasti 80 henkilöä sadan markan hintaan ja satamäärin miehiä vaelsi pitkin jokivarsia etsimässä kultaa tai töitä. Jokamiehen oikeutta kullanetsimisestä ei tullut, sillä pelkkä lupa etsintään maksoi työmiehen kuukauden palkan. Vain pieni osa etsijöistä pääsi kultaa kaivamaan, sillä kesän aikana ehdittiin käynnistää 19 tehdspiiriä. Lain määräämät maksut, verot ja velvoitteet olivat niin suuret, että suurin osa valtausten omistajista oli kauppiaita, tehtaanomistajia ja liikemiehiä. Joukkoon mahtui muutama merimies ja talollinen.

Jorma Kivisaaren kokoamassa kultamaiden henkilöluettelossa 1870–2018 on kaikkiaan 4413 nimeä, joista valtauksen haltijoita 2484, työmailla tai muuten kullankaivussa mukana olleita 1066 ja 863 kirjoissa tai dokumenteissa mainittuja tutkijoita, geologeja, viranomaisia yms. Henkilöluettelo on luettavissa kultahippu.fi-sivustolta.

Valtauksia, tehdspiirejä ja kullanhuuhdonta-alueita on geologi **Kauko Puustisen** luettelossa vuosilta 1869–2018 kaikkiaan 7310.

150 vuotta jatkunut kullankaivu on vauhdittanut paljon Inarin Lapin kehitystä. Tieyhteyksien rakentaminen alkoi kulkuyhteyksiä parantamalla ja autiotupia rakentamalla. Tässä kuva etelästä Ivalojoelle raivatusista ja pitkostatusta "Rovasen tiestä", josta oli yhteys vanhoihin "Ruijan keinoihin".

Valtausten koko ja voimassaoloaika ovat historian aikana vaihdelleet paljon. Suuri valtausten määrä selittyy pääasiassa sillä, että kultatyöillä on ollut hallinnassaan satoja valtauksia 1900-luvun alkupuolella. Yhtiöillä oli töissä satoja ihmisiä, joista vain pieni osa on kirjattu henkilöluetteloihin.

Karkean arvion mukaan Lapissa on kultaa aktiivisesti 150 vuoden aikana kaivanut 50 000–80 000 henkilöä. Kultamailla on ollut erilaisten yhteisöjen valtauksia, joilla käyneiden määrää ei ole tarkasti mihinkään tilastoitu. Kullankaivun hiljaisina vuosina on kaivettu ilman lupia ja papereita. Lapin Kullankaivajain Liitto siirtyi jäsenistönsä juoksevaan numerointiin vuonna 1996. Nyt jäsennumerot tavoittelevat jo kahdeksaatuhatta eli keskimäärin uu-

sia kullankaivajia on tullut liittoon vuosittain kolmisensataa.

Kullanhuuhdonnassa löydetyn kullan määrä on sekin vaikea arvioitava. Laskin kymmenkunta vuotta sitten lähes kaikki luvut, joita oli kirjattu viranomaisten luetteloihin vuodesta 1870 alkaen. Monilta vuosilta määriä ei löytynyt lainkaan ja jonkun verran kultaa on kulkenut ohi viranomaisten tilastojen. Päädyin lukemaan 2500–2800 kiloa. **Herman Stigzelius** arvioi määräksi aiemmin noin 1500 kiloa. Geologi **Antti Peroniuksen** arvio on 3500 kiloa ja kultatutkija **Kari Kinnusen** 3000 kg.

Valistuneita arvioita kaikki, mutta joka tapauksessa tämän päivän maailmanmarkkinahinnalla sulatukseen myytyinä, ilman keskihintaa korottavaa koruhippuvaikutusta, se olisi arvoltaan 100–130 miljoonaa euroa.

Uusi lehti kääntyy taas kultahistoriassa

”Kullankaivun johtaminen on uskottava miehille, joilla on älyä, karaktääriä ja horjumaton oikeudentuntoa lahjomisen ja muiden siihen yhteydessä olevien epäjärjestysten ehkäisemiseksi”, jyrisi yli-intendentti **Wilfrid Bremer**. Hän oli ollut laatimassa Vuorihallituksen edustajana lakeja vuonna 1869. Sanoillaan hän lienee tarkoittanut kruunuvouti **Plantingia** ja ennen kaikkea vuori-insinööri Lihriä ja tämän puuhia venäläisten kultayhtiöiden neuvonantajana. Kysymyksessä oli uuden vuorimestarin nimittäminen kullankaivun ylimmäksi valvojaksi kesäksi 1872. Aika hyvin nuo sanat osuvat tähänkin päivään; poliitikkoihin, virkamiehiin ja lainvalvojiin.

150 vuotta on pitkä aika, mutta aika menettää merkityksensä, kun sitä peilaa tapahtumiin Lapin kultamailla. Merimiehet löysivät vuonna 1869 kultaa Ivalojoelta. Lapin korkein lainvalvoja varasti kultamaan itselleen, oikeus tuomitsi sen palautettavaksi merimiehille. Lainmuutoksella valtio otti paikan haltuunsa ja kullan löytäjät joutuivat hakeutumaan muualle.

Tuttu tarina 150 vuoden takaa toistuu jäl-

leen: lainmuutoksella valtio ottaa haltuunsa yksityisten kullankaivajien kaivospiirit. Ammattimaista kullankaivua uhkaa loppuminen Lapin kullankaivun 150. juhlavuoden jälkeen. Lemmenjoen ammattikullankaivajat ovat häviämässä yli 30-vuotisen sotansa voitettuaan ennen sitä monta yksittäistä taistelua kaivuoi-keuksistaan. Kiistellyn kaivoslain seurauksena kaivospiirit lakkautetaan ja hyviä kultasaaliita saaneet ammattikaivajat joutuvat lopettamaan elinkeinonsa tai hakeutumaan muualle. Näin kävi Ervastille ja Lepistölle Ivalojoella 150 vuotta sitten ja niin näyttää käyvän vuonna 2020 **Korhoselle**, **Merenluodolle**, **Telilälle** ja monelle muulle Lemmenjoella.

Kullankaivajan juhlatvuosi 2019

Lapin kullankaivulle luotiin pohja ja suunta 150 vuotta sitten. Ensimmäiset yksittäiset kullankaivajat vaelsivat Lapin kultakentille, tehtiin lait ja asetukset, luotiin byrokratia, taisteltiin venäläisten kanssa. 80 vuotta myöhemmin, vuonna 1949 perustettiin Lapin Kullankaivajain Liitto puolustamaan kullankaivajan etuja.

Nostetaan malja 150-vuotiaalle Lapin kullankaivajalle ja 70-vuotiaalle Lapin Kullankaivajain Liitolle!

SEPPO J. PARTANEN

Kirjoitus pohjautuu Seppo J. Partasen liiton laivaseminaarissa 8.2.2019 pitämään alustukseen.

Lähteet:

Evert Laine, Suomen vuoritoimi 1809–1884

Herman Stigzelius, Kultakuume

Lapin kullan historia

Kauko Puustinen / GTK Kaivoslain mukaiset valtakset, kaivospiirit ja tutkimuslостukset Suomessa 1811–2011 (PDF/Hakku)

Senaatin kullanetsintäretki kesällä 1868 / J.C. Lihr: <https://www.kultahippu.fi/wp-content/uploads/2012/04/Kertomus-kullanetsintäretkestä-18681.pdf>

Pohjois-Suomen Erämessut Oulussa 17.–19.5.2019

Aurinkoinen sää ja innokkaita Lapin Kullankaivajain Liiton talkoolaisia kerääntyi taas torstaista sunnuntaihin Oulu-hallille esittelemään erämessuvieraille Lapin kullankaivua ja liiton toimintaa. Osasto valmistui pikavauhtia ja esittelypaikka osoittautui onnistuneeksi.

Uutuutena saimme osastolle kirkkaan pleksisen rännin, jonka virittelyssä vietettiin tovi aikaa. Perjantaina 17.5. oli messujen avaus ja ensimmäiset vaskaajat saapuivat jo ennen puolta päivää. Uteliaita ja asiaan innostuneita kyselijöitä pyöri osaston ympärillä.

Lauantaipäivänä väenpaljous oli paljon suurempi

ja esittelijöitä olisi saanut olla silloin enemmänkin. Asiaa täytyy parantaa seuraavalla kerralla.

Vaskautuksia sekä uusia jäseniä, jäsentiedusteluja ja kyselyjä riitti mukavasti. Samoin jatkui sunnuntaina, jolloin oli lapsiperheiden päivä. Vaskautuksia oli sunnuntaina isoin määrä ja etenkin lasten vaskaamina.

Esitänkin erityiskiitokset kaikille talkoolaisille, jotka mahdollistivat messutoiminnan. Samoin kiitokset Heikille Toloselle, joka lahjoitti rännin.

ENSIO KAUSTINEN

Vaskausta messuvieraille.

Toiminnanjohtajan kesäpäivystykset kaivukaudella 2019

Lapin Kullankaivajain Liiton kesäaikaisena toiminnanjohtajana päivystää viimevuotiseen tapaan **Hannu Raja**. Hanskin tavoittaa liiton päivystyspuhelimesta 0400 836 500 tai henkilökohtaisesti Kasöörin kämpältä Tankavaarasta. Myös sähköpostilla voi ottaa yhteyttä: info@kullankaivajat.fi.

- ▶ Kenttäpäivystykset alkavat keskiviikkona 19.6.2019 Laanilan Savotta Kahvilassa kello 10–12.
- ▶ Kutturantien Kultakioskille Hanski saapuu päivystämään samana päivänä kello 13–15.
- ▶ Siitä eteenpäin Hanski on tavattavissa joka keskiviikko Savotta Kahvilassa kello 10–12, ja Kutturantien Kultakioskilla 13–15 elokuun puolivälin tienoille saakka.

Liiton jäsenistön jäsenmaksua vastaan vapaassa käytössä oleville kullanhuuhdonta-alueille (kts. kartat Prospäkkäri 1/2019 tai www.kullankaivajat.fi) hankkimat saunapuut ovat nimensä mukaisesti saunan lämmitystä varten. Niitä ei voi polttaa iltanuotiolla. Illan turinatulia varten liitto hankkii ns. maapuuluvat, ja tulehen tuijottelijat käyvät ne itse maastosta hankkimassa.

Mahdollisesti järjestettävistä ylläpitotalkoista ilmoitetaan kaivukauden aikana päivystyksissä sekä Savotta Kahvilan ja Kutturantien Kultakioskin ilmoitustaululla. Lemmenjoen alueella Kulthaminan ilmoitustaululla. Liiton jäsenistön talkoopa-

nos on ensiarvoisen tärkeää mm. liiton yhteisalueiden asianmukaisessa järjestyksessä pidon ja kisajärjestelyiden onnistumisen kannalta.

HUOM! LKL ry:n hallitus on päättänyt, että liitto tarjoaa Kullanhuuhdonnan MM-2019 kullanhuuhdontakilpailuihin osallistumismaksun maksaneille kisavieraille vapaan kaivu- ja vaskausoikeuden LKL ry:n jäsenetuvallauksella ”Petro-nellan pysäkki” Kullanhuuhdonnan MM-2019 kisojen ajaksi. MM-kisavieraille tarjotaan tämän lisäksi mahdollisuutta lunastaa erillinen jäsenmaksun hintainen lisenssi kaikille LKL ry:n jäsenetuvallauksille haluamakseen ajaksi kaivukaudella 2019.

Lapin Kullankaivajain Liitto haluaa tarjota kansainvälisille kisavieraille tämän eurooppalaisittain harvinaisen mahdollisuuden päästä kokeilemaan aitoa kullankaivua ylpeänä siitä, että Suomen Lappi on ainoa paikka Euroopassa, missä tämä hieno kulttuuriperinne vielä esiintyy aito-

na ja elinvoimaisena. Muualla Euroopassa perinteinen kullanhuuhdonta elää lähinnä vaskausharrastuksena.

Ja hei! Muistakaa merkitä nyyttinne ja vaununne Härkäselän väliavarastointialueella.

Elämyksellistä ja antoisaa kultakesää 2019 kaikille jäsenillemme!

LKL RY:N HALLITUS

Hannu Raja

KULLANKAIVAJAIN LIITTO RY, VUOSIKOKOUS 2019

Vuosikokouksessa 30.3.2019 Siidan auditoriossa Inarin kirkonkylällä oli hyviä ja yhdistyksen sekä Lapin kullankaivun kannalta perusteltuja päätöksiä tekemässä 36 jäsentä.

Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi **Pentti Hongisto** ja sihteerinä **Leila Hongisto**.

Kokouksessa esitettyjen dokumenttien perusteella varmistuttiin siitä, että liitto on toiminut kaikkien kullankaivajien etujärjestönä riippumatta kaivumenetelmästä, kaivualueesta tai toiminnan luonteesta. Edunvalvontaa oli

tullut tehdyksi kaikkien Lapin kullankaivajien hyväksi kaikilla yhteiskunnan tasoilla riippumatta iästä, etnisestä tai kansallisesta alkuperästä, kielestä, uskonnosta, vakaumuksesta, yhteiskunnallisista mielipiteistä, terveydentilasta, sukupuolisesta suuntautumisesta tai puoluekannasta.

Vuosikokouspöytäkirja, toimintakertomus vuodelta 2018 ja toimintasuunnitelma vuodelle 2019 löytyvät yhdistyksen kotisivuilta osoitteesta www.kullankaivajat.fi.

Paljonhan sitä oli touhuttu; tiivistetyn toimintakertomuksenkin mukaisesti 9 sivun verran – nykytrendin mukaisesti ikävä kyllä enem-

Ruihtunmutkan kaivusta eläköityneet Veijo ja Elvi Minkkinen olivat ajelleet Oitista vuosikokoukseen vanhoja kullankaivajaväärtejä morjestamaan.

Liiton hallituksen jäsenet Hannu Raja Etelä-Pohjanmaalta ja Marko Touru Tankavaarasta nauttimassa Inarin Lapin keväästä ja liiton tarjoamista piirakkakahveista.

mänkin sellaista itaraa ja epäkiitollista kalkan-
kaivun etujen ja jatkuvuuden puolesta käytä-
vää puolustustaistelua kuin ruusujen teräleh-
dillä kuohujuoma kourassa tanssimista.

Rahat saatiin riittämään siihen, mitä oli jä-
senistölle vuosi aiemmin luvattu. Vuosikoko-
uksessa vahvistetun tilinpäätöksen luvut ker-
toivat kuitenkin koruttomasti, että nykyisen
palvelutason ylläpitäminen ei tule jatkossa on-
nistumaan ilman jäsenmaksun korotusta. Ei,
vaikka meneillään olevien juhluvuosien erillis-
rahoitus on saatu kaaviuttua kokoon jäsenis-
tön lahjoituksista ja erinäisillä varainkeruutem-
pauksilla.

Liittymis- ja jäsenmaksujen suuruudet täl-
le vuodelle 2019 oli päätetty vuosikokoukses-
sa 31.3.2018 ja se päättyi hallituksen esitykses-
tä pitämään jäsenmaksun suuruuden vuodelle
2019 25 eurossa ja liittymismaksun 10 euros-
sa.

Vuosikokouksessa 30.3.2019 vahvistettiin
hallituksen esityksen mukaisesti toimintakau-
delle 2020 seuraavat jäsen- ja liittymismaksut:
jäsenmaksu 28 euroa tai 1 gramma kultaa, liit-
tymismaksu 12 euroa ja nuorisojäsenmaksu
puolet täysi-ikäisen jäsenmaksusta eli 14 eu-
roa, ei liittymisjäsenmaksua.

Vuosikokous vahvisti hallituksen esityksen
luottamushenkilöiden palkkioiden pitämises-
tä ennallaan. Liiton puheenjohtajalle makse-
taan 615 euroa/vuosi, rahastonhoitajalle 380
euroa/vuosi ja kotisivujen päätoimittajalle 360
euroa/vuosi. Lisäksi hallitus esitti, että muille
luottamushenkilöille ei makseta palkkiota, vaan
muodostuneet kulut korvataan esitettyä kulu-
korvauslaskua vastaan.

Yhdistyksen puheenjohtajana toimii kol-
mivuotiskaudella 2018–2020 **Maija Vehviläi-
nen**. Hallituksen jäseninä jatkavat **Ensio Kaus-
tinen**, **Hannu Raja** ja **Ami Telilä**. Erovuoros-
sa olleet hallituksen jäsenet **Kai J. Rantanen**,
Esko Orava ja **Marko Touru** valittiin uudel-
leen jatkokaudelle.

Liiton edustajiksi Kiinteistö Oy Kultako-
din yhtiökokouksiin vuodelle 2019 valittiin
Hannu Raja, Esko Orava ja Ensio Kaustinen.
Liiton merkittävimmän omaisuusmassan, kul-
lankaivajien vanhainkoti Kultakodin hallituk-
sessa toimivat Kai J. Rantanen puheenjohtaja-
na, **Heli Rapakko** rahastonhoitajana ja sihtee-
rinä sekä Maija Vehviläinen hallituksen jäse-
nenä.

Liiton jäsenmäärän voimakas kasvu hiipui
edellisen kolmen vuoden aikana, johtuen vuo-

sittain yhdistyksestä eroavien tai maksamattomien jäsenmaksujen johdosta erotettavien jäsenten määrän noususta aiempien vuosien ta-
sosta.

Vuonna 2018 yhdistykseen liittyi 359 uutta jäsentä ja vuoden lopussa yhdistyksen jäsenmäärä oli 3994. Jäsenmäärän reaali-
kasvun hii-
puminen onnistuttiin taittamaan ja toiminta-
suunnitelman mukainen huomion kiinnittäminen nuorison aktivoimiseen kullankaivuharrastuksen pariin näkyi sinänsä edelleen vaatimatoman nuorisojäsenmäärän tuplaantumisena. Nuorisojäseniä liitossa on 33 kappaletta.

Liiton hallitus on pyrkinyt aktivoimaan jäseniä hakeutumaan yhdistyksen varsinaisiksi jäseniksi ja löytämään keinoja sitouttaa jäsenistöä yhdistykseen. Uusiksi varsinaisiksi jäseniksi hyväksyttiin 14 jäsentä: **Tapani Alatalo, Essi Hakala, Esa Koskela, Hannu Kumpulainen, Jari Lehtinen, Rauli Lehtinen, T.J. Mansikka-aho, Ariel Mansikka-aho, Pasi Mäkinen, Pekka Mäkinen, Tim Saarinen, Jouni Tapio, Jutta Vehviläinen ja Eero Virolainen.** Kunniajäseniä yhdistyksessä oli 11 henkilöä vuodenvaihteessa 2018.

Vuosikokous kiinnitti huomiota Inarin hautausmaalla olevan kullanhuuhtojien hautarivistön Pyrkyripalstan kunnossapitoon ja siisteyteen. Ennen vuosikokousta paikalla käyneet liiton jäsenet nuhtelivat toiminnanjohtajaa siitä, että Pyrkyripalstan polkuja ei ollut lapioitu lumesta puhtaiksi ja haudoilla oli palaneiden muistokynttilöiden jäänteitä.

Hautaustoimilaissa on säädetty, että hautausmaan ylläpitäjän tulee hoitaa hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla. Hautausmaan hoidosta vastaa siis myös Pyrkyripalstan osalta sinänsä hautausmaan ylläpitäjä eli Inarin seurakunta. Inarin seurakunnan seurakuntamestari vahvis-

ti toiminnanjohtajan sitä kysyessä, että hautakynntilät poistetaan seurakunnan toimesta. Seurakunnan vähäisten resurssien johdosta tämä tapahtuu kuitenkin vasta lumien sulettua kesätyöntekijöiden toimesta, eli otettaneen jatkossa toiminnanjohtajan huoleksi joulun jälkeen tai ennen vuosikokousta.

Liitto vastaa ostopalveluina Pyrkyripalstan kesäaikaisesta kukituksesta ja hoidosta, mikä on saanut kiitosta Pyrkyripalstalla vierailleilta kullankaivajilta ja turisteilta. Inarin hautausmaa on metsäinen luonnonhautausmaa, eikä siellä ole perinteisesti pidetty haudoille vieviä polkuja lumesta puhtaina. On ennemmin laitettu karvakengät tai pilkkikumisaappaat jalkaan. Toisinaan omaiset itse lapioidut polkuja ja hautojen ympäröityä auki, mutta se ei liene Pyrkyripalstan n. 30 haudan osalta järkevää.

Tuhkauurnien muistopatsas ”Emäsuoni” pyritään teoksen alkuperäisidean mukaisesti tervamaan alkukesästä. Lapin kullankaivun juhluvuoden johdosta Pyrkyripalstan habitukseen lienee muutenkin aiheutta panostaa normikesiä enemmän. Käykää katsomassa kesällä kultamaille suunnatessanne.

Kokouksen puheenjohtaja Pentti Hongisto päätti kokouksen klo 15.05 kiittäen kokousväkeä hyvästä ja asiallisesta osallistumisesta kokoukseen.

Liiton varapuheenjohtaja Ensio Kaustinen ja Moberginon kaivaja Göran Backman keskustelemaan tulevasta kesästä.

Kaikki kilpailijat on verollepantava

Hei, kullanhuhdontakilpailujen järjestäjät ja kilpailijat.

Meidän(kin) iloksemme on tullut tulorekisteri. Kilpailujen järjestäjä joutuu ilmoittamaan palkintojen ja voittojen saajat verottajalle. Aiemmin ollut sadan euron alaraja on poistunut.

Tavarana saadut veronalaiset kilpailupalkinnot ilmoitetaan tulorekisteriin niiden käyvästä arvosta. Tämä tarkoittaa Verohallinnon ohjeen mukaan ”sitä arvoa, joka tavarasta saataisiin, jos se myytäisiin välittömästi”.

Verohallinnon mukaan symboliset, vaihtoarvoltaan merkityksettömät esineet, esimerkiksi pokaalit, mitalit, viirit, karkkipussit ja kahvipaketit tai mainostarkoituksessa annetut vähäiset esinepalkinnot, kuten lippikset, voivat jäädä ilmoittamisen ulkopuolelle. Veronalaisten kilpailupalkintojen ilmoittaminen koskee kilpailuja, joissa erillinen kilpailun järjestäjä antaa palkinnon voittajalle. Näin ollen ystävien keskinäisissä kilpailuissa annettavia palkintoja ei tarvitse ilmoittaa.

Kilpailijan osalta mahdolliseen veronalaiseen tuloon kohdistuvia vähennyskelpoisia kuluja ovat mm. matka- ja majoituskulut, ja tietenkin osallistumismaksut. Vuositasolla kaikkien kilpailujen kulut ovat vähennettävissä, vaikka voittaisit vain yhden palkinnon. Kerätkää siis kuitit ja matkakilometrit talteen jo alkukesästä lähtien, jos vaikka syksyllä sattuisi osumaan voitto kohdalle.

Niin, ja olkaa yhteydessä kansanedustajiin tämän byrokratian purkamiseksi.

JOKKE

Hammastunturin erämaa-alueen jokivarsien luonto ja virtavedet syynissä

Hammastunturin erämaa-alueella ja lähiympäristössä Inarissa liikkuu kesällä ja syksyllä Metsähallituksen Luontopalvelujen sekä Lapin ELY-keskuksen luontoasiantuntijoita kartoittaen luontotyyppejä, kasvillisuutta ja virtavesiä.

Luontopalvelujen asiantuntijat hankkivat kartoituksilla ajantasaista tietoa Ivalojoen varren ja sen sivu-uomien luontotyypeistä ja kasvillisuudesta. Tietoa tarvitaan muun muassa kullankaivun ohjaamisessa.

Lapin ELY-keskus inventoi myös Inarijärveen laskevien jokien virtavesiä. ELYssä otetaan mielellään vastaan havaintoja mahdollisista kalojen vaellusesteistä, kuten tierummuista Inarijärven alueen puroissa.

European unioni rahoittajana

Kartoitukset ovat osa EU:n ulkorajayhteistyöohjelman, ENI Kolarctic CBC, rahoittamaa Pohjoisten jokien ekologinen kunnostaminen -hanketta. Osa hankerahoitusta on kansallista. Kohdealueena ovat Suomen, Ruotsin, Norjan ja Venäjän pohjoisimmat osat, joissa inventoidaan ja kunnostetaan virtavesiä. Ensi vuonna hankkeessa tehdään ennallistamissuunnitelma Lemmenjoen kansallispuiston alueille, joilla erityisesti koneellinen kullankaivu päättyy.

Lisätietoa

Metsähallitus, Luontopalvelut erikoissuunnittelija Anna Tammilehto, puh. 040 1931861, s-posti anna.tammilehto@metso.fi

Lapin ELY-keskus projektikoordinaattori Marko Kangas, puh. 029 503 7349, s-posti marko.kangas@ely-keskus.fi

Mikä on kerroin, Peter Vesterbacka?

Kun liikenneministeriö hautasi Jäämeren ratahankkeen, niin pelimiljonääri Peter Vesterbacka ryhtyi toimeen. Hän ilmoitti lähtevänsä vetämään yksityisen ratahankkeen valmistelua.

Monta ihmeellistä asiaa kokenut Vesterbacka ei varmaankaan arvannut, mikä oli saamelaiden reaktio julkisuudessa: porotalous ja sitä myötä kulttuuri tuhoutuu, kysymyksessä on kolonialismi, kulttuurin tuhoaminen ja jopa kulttuurinen kansanmurha.

Miksiköhän tämä argumentointi tuntuu niin tutulta. Niin – meillä kullankaivajilla on kokemusta saamelaiskäräjien organisoimasta massavalittamisesta ja argumentaatioiden vyörytyksestä.

Saamelaiskäräjillä on vahvoja kulttuurisia oikeuksia. Heidän argumentointinsa pohjautuu siihen, että elinkeinot ovat osa kulttuuria ja kun kaikki Lapissa tehtävä liittyy jotenkin maan- ja luonnonkäyttöön, niin heillä on tämän ajatusketjun perusteella kaikkeen jonkinlainen veto-oikeus.

Ajatus menee niin, että kun kulttuurin juurena on porotalous, niin pienikin porotaloudelle syntyvä haitta on kulttuurin tuhoamista. Logiikkaan on sidottu nerokas todistelu: kukaan muu kuin saamelaiskäräjät ei ole kykenevä arvioimaan, millä toiminnalla on kulttuurisia vaikutuksia ja minkä suuruisia vaikutukset ovat. Kun saamelaiskäräjät sanoo, että vaikutuksia on, niin silloin niitä on, ja maan matosten vastaväitteet ovat asiattomia. Usein niitä kutsutaan herjauksiksi ja rasismiksi.

Tässä rakennelmassa ei tosiasioilla ole sijaa. Suosikkivalitukseni on kullankaivaja **Jari**

ja **Pirkko Mäenpään** imurikaivun jatkoluvas- ta aikoinaan tehty valitus, missä valituksen ytimessä olivat kullankaivajien kaivinkoneiden ääni, sekä lisääntynyt raskas liikenne, mönkijät ja moottorikelkat. Porolaitumien lisäksi maalailtiin tuhon kohteeksi joutuvan alapuolisen jokilaakson kaikki suot ja lehdot – niin ja se kulttuuri.

Sillä, että Mäenpäällä ei ollut eikä ole vielääkään kaivinkonetta, raskasta liikennettä, mönkijää tai moottorikelkkoja, ei ole mitään väliä. Eikä sekään ole tärkeää, että imurointi joen pohjasta ei pienennä porolaitumia lainkaan eivätkä lehdot ole tuhoutuneet. Ja tämä juuri on se tärkein asia, minkä Vesterbackan- kin pitää oppia.

Saamelaiskäräjät ei yleensä osallistu lupa- prosesseihin, eikä milloinkaan esitä vaikutus- lähdettä, vaikutusketjua tai vaikutuskohdetta tai muutakaan konkreettista, eikä tietenkään mitään keinoa, millä väitetyt vaikutuksia voitaisiin pienentää. He huutavat, että vaikutukset ovat valtavia ja vaativat, että kullanhuhd- dontalupaa ei tule myöntää. He vaativat siis vain ja ainoastaan toisen elinkeinon kuolemaa, eivät yhteensovittamista.

Ja vaikka elinkeinoin ja kulttuuriin liit- tyvää tutkimusta tehtäisiin kuinka paljon, niin saamelaiskäräjät pitää selvittämistä vaillinaise- na, jos lupa myönnetään. Vain sellainen selvit- tely on heidän mielestään riittävää, minkä poh- jalta lupa evätään.

Vaikka koko rata rakennettaisiin maan alle tai pylväiden nokkaan, niin sekään ei vastus- tusta lopettaisi. Sillä joku kulttuuri- tai oike- usoppinut havaitsisi siinäkin jonkin oikeuden loukkauksen tapahtuneen.

Minua ihan oikeasti kiinnostaisi tietää, kuinka paljon rata todellakin vaikuttaisi porotalouteen. Tietoa saisimme Ruotsin malmiradoista sekä Kemijärven ja Kolarin radoista. Porojen liikkeet tiedetään, samoin ravintotilanne. Mutta eihän tosiasioilla tässä ole mitään väliä. Vain mielikuvilla on väliä.

Kysymys on tietysti rahasta. Kaikki kunnia porotaloudelle, mutta sillä on mahdolloman huono tulontuotto-kyky. Jotta porotaloudesta saisi oikeasti toimeentulonsa, niin poroja pitää olla satoja. Kun esimerkiksi Ivalon paliskunnassa suurin sallittu poroluku on 6000 poroa, niin sillä voi elää esimerkiksi 15 perhettä. Ja jos kaikki maan- ja luonnonkäyttö alistetaan heille, niin on pakko kysyä, että mitä ne muut tekevät – siis me muut.

Norjassa on löytynyt tähän ongelmaan ratkaisu. Siellä paikallis- tai väliportaanhallinto voi kieltää luvan miltä tahansa lailliselta elinkeinotoiminnalta. Lupa kuitenkin yleensä annetaan, jos on annettu rahaa paikalliselle paliskunnalle.

Rahaa pitää usein antaa silloinkin, kun on selvää, että porotaloudelle ei toiminnasta tule mitään haittoja. Siitä on tullut suojelurahan kaltainen mekanismi, joka paikoin tuottaa enemmän kuin se varsinainen lihanmyynti. Paliskuntien napamiehet hoitavat ahväärejäan Thaimaasta käsin ja tunturin tuiskuun on palkattu pororenkejä.

Norjassa vastustetaan kaikkia mahdollisia hankkeita aluksi aivan yhtä ankarasti kuin meilläkin, argumentitkin ovat ihan samoja – kulttuurinen kansanmurha uhkaa ja apua pyydetään YK:sta. Sitten yhtäkkiä lupa onkin myönnetty ja rakentaminen alkaa nopeasti ilman ongelmia. Tämä näyttää naapurimaasta katsottuna merkilliseltä, jos ei tiedä maksukäytännöstä.

Tämä käytännöllinen tapa aiheuttaa myös ongelmia, sillä Pohjois-Norja jää taloudellisesti koko ajan jälkeen muusta Norjasta. Toki jotkin hankkeet etenevät, mutta miettiköön kukin, mihin sijoittaisi yritystoimintansa, jos toisella alueella luvituksen ehtona olisivat kovat

maksut, joita toisella alueella niitä ei olisi.

En epäile, etteikö Vesterbackan hankkeen vastustuksen takana olisi joitakin ihan vilpittömästi kulttuurisista asioista huolissaan olevia henkilöitä. Mutta olen varma, että useimpien asianosaisten silmissä siintää Norjan mali ja suojelurahat.

Olisiko meneillään oleva metelöinti vain hinnanmäärittelyn esinäytös – korostetaan haittoja ja nostetaan hintaa. Lihalla on pieni hinta, kulttuurilla suuri. Ei siinä mitään pahaa, niin minä itsekini tekisin, paitsi että ehkä en olisi aikoinaan ampunut samalla tykillä pienen pientä imurikullankaivajan hanketta.

Radalla on kuviteltuja ja todellisia vaikutuksia. Suomen vahingonkorvaussysteemi on sellainen, että vain ne todelliset vahingot korvataan. Kulttuurivaikutuksien kautta tämä summa nousee, mutta kuinka paljon?

Kun asiat etenevät ja radan todelliset vaikutukset selviävät, jäljelle jää lopulta vain yksi kysymys: Mikä on kulttuurin lisäkerroin?

Alemman Mulkkujärven keväässä ottamatta sen kummemmin kantaa junahommien siunauskelisuuteen

ANTTI PERONIUS

Ps. Tästäkin radasta, kuten kaikista muistakin radoista, tulee mieleeni kullankaivajaveteraani Osku-Perkele, joka kävi Suomessa junalla pohjoisempana kuin kukaan muu. Hän nimittäin oli veturinkuljettajana siinä junassa, joka ajoi Kolarin radan päätyesteestä läpi jäätyneiden jarrujen vuoksi. Juna eteni kaatumatta useita satoja metrejä. Ennätys lyödään vasta, jos tämä Vesterbackan hanke etenee.

ps ps. Osku-Perkele kertoi jutun itse mielellään ja versioi sitä parhaiden kerrontaperinteiden mukaisesti – upeimmissa ns. Lydyia-versioissa Osku ehti näkemään junan alle jäävän jäniksen hämmästyneen katseen, ennen kuin hyppäsi ohjaamosta pois. Toisaalta Osku piti henkilökohtaisena piruiluna, jos joku toinen jutun kertoi. Anteeksipyyntö tulee tässä.

Y. Kangasniemi ja Tuomas Törmänen huuhtomassa Tenojoen rannalla Onnelan alapuolella. Kuva: Emil Sarlin, 1901. GTK, Vanhatkuvat nro 252.

KULTAMAAN AJATON UNELMA

Harrastajateatteri iValoiset esittää Inariviikoilla Lapin kullan löytymisen 150-juhlavuoden kunniaksi kulta-aiheisen näytelmän Kultamaan unelma, jonka on käsikirjoittanut **Ritva Savela**.

Kultamaan unelma on pieni kertomus ihmisistä ja kullasta. Asioista jotka ovat säilyttäneet vuosisadasta ja vuosikymmenestä toiseen oman, muuttumattoman arvonsa silloinkin, kun maata ja maailmaa ovat ravistelleet sodat, taudit ja nälänhätä.

Lapin kullan historia alkoi 150 vuotta sitten, kun **Lihrin** tutkimusryhmä teki pitkän matkansa pohjolan perille ja löysi arvokasta metallia muun muassa Ivalojoelta. Pian löysivät Inariin tiensä myös kullanetsijät. Ne jotka olivat ehtineet jo käydä toteamassa, ettei Kalifornia tai Australia ehkä sittenkään ole oikea paikka jäyhälle suomalaiselle, ne jotka kuulivat huhuja kultaista tulevaisuudesta, joka muuttaisi kaiken. Syntyi kultamaiden unelma. Sitä on nyt vaalittu puolitoistasataa vuotta. Ihmiset ovat vaihtuneet, menetelmät kehittyneet. Mutta ne kaksi ovat edelleen muuttumattomia: kulta ja sitä etsivä ihminen.

Teatteriryhmä iValoiset marssittaa uutuusnäytelmässään kultamaille joukon kultamiehiä ja -naisia. Heidän tarinansa jatkuu siitä, mihin edellinen kaivajasukupolvi on päässyt; he elävät kunkin aikakauden historiaa sen tapahtumista juuri piittaamatta. Heidän tuskansa, ilonsa, työnsä ja rakkautensa on ikuista, yhä uudistuvaa jatkumoa maisemassa, jossa ei juuri muutosta ole. Eikä sitä tarvita.

Näytelmän henkilöt eivät vanhene, he syntyvät uudelleen, jokainen jatkaen edeltäjiensä työtä ja toiveita. Kun ne kaksi ovat edelleen muuttumattomia: kulta ja sitä etsivä ihminen. Kultamaan unelman oivaltavan musiikin on säveltänyt loistava **Katri Kittilä**, joka myös ryhmineen vastaa sen harjoituksesta ja toteutuksesta.

Esitykset kesän 2019 Inariviikoilla ovat Ivalossa 19.7. ja 21.7. sekä Inarissa 22.7. Tarkemmat tiedot ajasta ja paikasta Inariviikkojen sivuilla www.inariviikot.fi.

Tankavaaran Kultamuseon uudeksi johtajaksi Kaisa Nikkilä

Tamperelainen tradenomi (YAMK) Kaisa Nikkilä on aloittanut työnsä Tankavaaran Kultamuseon uutena johtajana huhtikuun alussa 2019. Nikkilä on tehnyt pitkän uran markkinoinnin ja mainonnan parissa ja toiminut aiemmin muun muassa maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ilmapuolustuspiirin tiedottajan tehtävissä. Nikkilä on suorittanut museologian perusopinnot Jyväskylän avoimessa yliopistossa.

Edellinen museonjohtaja **Heli Heinäaho** opiskeli opintovapaallaan matkailualaa Inarissa ja ihastui sillä reissullaan vitaaliin villin pohjolan matkailuun. Väliaikaisena museonjohtajana Heinäahon opintovapaan ja irtisanoutumisajan toiminut Kultamuseon amanuenssi **Hanna Mattila** on palannut omaan tehtäväänsä maaliskuun lopussa.

Nikkilän valitsi tehtävänsä Tankavaaran Kultamuseota ylläpitävä Kultamuseosäätiön hallitus. Aikanaan Kultamuseon perusti Lapin Kullankaivajain Liitto ry ja sen toiminnasta vastasi 28 vuoden ajan Kultamuseoyhdistys ry. Vuosien mittaan kasvaneen toiminnan vastuut kasvoivat niin suuriksi, että yhdistys päätti perustaa vuonna 2008 säätiön museon taustayhteisöksi. Kultamuseoyhdistyksen lisäksi Kultamuseosäätiön perustajajäseniksi liittyivät Inarin ja Sodankylän kunnat, Metsäallitus, Geologian tutkimuskeskus, Pohjolan Osuuspankki, Wihuri Oy, Tankakulta Oy ja henkilöjäseninä Kultamuseon perustamisesta alkaen mukana toimineet **Inkeri Syrjänen** ja **Kauko Launonen**.

Myös Lapin Kullankaivajain Liitto ry kävi keskusteluja Kultamuseosäätiön perustajajäseneksi liittymisestä, mutta liittoa ei säätiöön kutsuttu.

Kaisa Nikkilän valinnasta uutisoi ensimmäisenä Lapin Kansa. Liiton jäsenlehti Prospektööri ei ehtinyt saada tähän numeroonsa edes Kaisa Nikkilän valokuvaa, mutta koetaan ehtiä kesän aikana käydä häntä jututtamassa.

LEMMENJOKI, VENEAIKATAULU 2019

Timetable ♦ Fahrplan

	AAMU	ILTA
NJURGUILAHTI	10:00 ↓ 13:00 ↑	17:00 ↓ 20:00 ↑
RAVADAS	10:40 ↓ 12:00 ↑	17:40 ↓ 19:00 ↑
KULTALAN HAMINA	11:30 → 11:40	18:30 → 18:40

7.6. - 16.6. vain iltavuorot, evenings only, nur abends
HUOM! Vuoroliikenteen aloitusajankohta riippuen joen aukeamisesta.

17.6. - 16.8. aamu- ja iltavuorot, both mornings and evenings, morgens und abends

17.8. - 17.9. vain iltavuorot, only evenings, nur abends

NJURGUILAHTI-RAVADAS 20 € / hlö / yksi suunta. 20 € / pers. / one way.

NJURGUILAHTI-KULTASATAMA 25 € / hlö / yksi suunta. 25 € / pers. / one way.

Lapset alle 12-vuotiaat -50 %, children under 12 years -50 %.

Pyydämme varaamaan paikat. Please book beforehand. Platzreservierung voraus, bitte.

Hinnat sitoumuksetta.

.....

AHKUN TUPA / LEMMENJOEN LOMAMAJAT OY +358(0)40 7554306, +358(0)16 673 435

LEMMENJOEN LUMO / LEMMENJOKI CAMPING +358(0)400 414294

VEIKKO JOMPPANEN +358(0)400 137090

PALTTO ELÄMYSRETKET +358(0)40 7569075, +358(0)16 673413

.5362

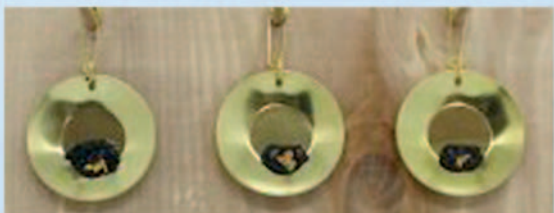
Lapin kultaa

tarinoina ja hippuina

KEENEN UUTUUS seularänni, seulaverkko tulee rännin päälle, seulassa pikakiinnitykset rihloille ja jaloille.

HIPPUTEOKSEN seularännissä on poikittaiset urat, jotka erottelevat hiekan kolmeen kärkeuteen, kivet pyörivät seulan yli. Seulan alle tulee normaali rihlaränni, lev. noin 20 cm.

Etsi korut ja kolikot pihapiiristäsi, sekä kultahiput Lapista. Garrettin AT GOLD -paljastin on osoittautunut kuuluvaksi hinta-laatusuhteessa parhaimpiin.

ALOTUSPAKETIT alk. 29,50 €
10 erilaista.

Tilaukset nettikaupasta
www.hipputeos.fi

Hipputeos Oy varastomyymälä Kivenhakkaajantie 3, Kerava, soita 040 5454833

KATSO: Suomen suurimmat kultahiput sekä tarinoita kultamailta

www.kultahippu.fi